

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY,
KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUČOV
NA ROKY 2022 - 2028**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUČOV**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUČOV**

© MO+AD, s.r.o.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je vlastníctvom, imaním obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je autorským dielom MO+AD, s.r.o. Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií sú vyhradené pre spracovateľa – spoločnosť MO+AD, s.r.o. a sú jej vlastníctvom.

Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku, alebo jeho jednotlivých častí, alebo iné zneužitie má za následok právnu zodpovednosť.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUČOV**

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV na roky 2022 – 2028
Územné vymedzenie :	Prešovský samosprávny kraj Obce: ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV
Účinnosť PHRSRO:	1. október 2022 - 31. december 2028
Spracovateľ:	MO+AD, s.r.o. Jesenná 6, 040 01 Košice, IČO: 54 366 429 Registrácia: Okresný súd Košice I., odd. Sro, vložka: 53372/V

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

OBSAH

ÚVOD

- 1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ**
- A ANALYTICKÁ ČASŤ**
 - 2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCIACH**
 - AI ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ**
 - 3. KRAJINA**
 - 4. OBYVATEĽSTVO**
 - 5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE**
 - 6. ŠKOLSTVO**
 - 7. EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ**
 - 8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA**
 - 9. KULTÚRA A ŠPORT**
 - 10 STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI**
 - 11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ**
 - AII ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCÍ**
 - 12 EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCIACH**
 - 13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY V OBCIACH**
 - 14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA**
 - 15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE**
 - 16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A INÉ POZORUHODNOSTI**
 - 17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCÍ**
 - AIII ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA OBCÍ A SWOT**
- B STRATEGICKÁ ČASŤ**
 - 18. VYMEDZENIE POJMOV**
 - 19. VÍZIA OBCÍ**
 - 20. PRIORITY A CIELE**
- C PROGRAMOVÁ ČASŤ**
 - 21. OPATRENIA A AKTIVITY**
 - 22. MERATEĽNÉ UKAZOVATELE REALIZÁCIE OPATRENÍ**
- D REALIZAČNÁ ČASŤ**
 - 23. MANAŽMENT PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ**
 - 24. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ**
 - 25. KOMUNIKÁCIA PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ**
 - 26. AKČNÉ PLÁNY OBCÍ NA ROKY 2022 - 2023**
- E FINANČNÁ ČASŤ**
- ZÁVER**

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

ÚVOD

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov (ďalej aj „obec“, „obce“ v príslušnom gramatickom tvare) rozvoj svojho územia a všetkých vzťahov v rámci jednotlivých obcí koncepcne spoločne programujú od roku 2016, kedy bol prijatý prvý dokument Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov. Realizácia aktivít v súlade so spoločným programom sa rokmi osvedčila. Investície a projekty, ktoré obce realizovali boli koordinované a nie náhodné, finančné prostriedky a granty, ktoré jednotlivé obce do projektov investovali boli aj vďaka programovaniu využité efektívne a hospodárne.

Pre nové programovacie obdobie 2021 – 2027 sa obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov rozhodli pripraviť opäť spoločný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov (ďalej aj „*Program rozvoja obcí*“ v príslušnom gramatickom tvare) v nadväznosti na prijaté nadnárodné a národné dokumenty a aktuálnu legislatívu a v súlade s aktuálnym stavom rozvoja jednotlivých obcí.

1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

1.1 ÚČEL PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ A JEHO SPRACOVANIE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov na roky 2022 - 2028 je koncepčný dokument, ktorý hodnotí predchádzajúce obdobie z hľadiska naplnenia programovaných cieľov celkovo aj v každej jednotlivej obci samostatne, popisuje kľúčové javy v každej obci, hodnotí ich a navrhuje k nim strednodobé priority a opatrenia tak, aby boli aplikovateľné vo všetkých obciach ako celku aj v každej jednotlivej obci osobitne. Realizácia strednodobých priorít a opatrení by mala viesť k ďalšiemu pozitívnemu rozvoju každej obce v strednodobom horizonte. Program rozvoja obcí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

odpovedá na otázku, ako naďalej koordinovať činnosť vo vnútri tej - ktorej obce, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov každej jednotlivcej obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je dokumentom, ktorý vychádza zo znalosti územia každej obce, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“ v obciach celkovo a zároveň v každej obci jednotlivo. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov zároveň využíva silné stránky a príležitosti v každej obci a minimalizuje slabé stránky v prospech stanovenia reálnych cieľov. Schválenie Programu rozvoja obcí je podmienkou na predloženie žiadostí ktorejkoľvek z obcí o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov (finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov).¹

Kľúčovou ambíciou pri spracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie programovať tak, aby z toho mali jednotlivé obce a ich obyvatelia čo najväčší úžitok a efekt. Skúsenosť z predchádzajúcich rokov potvrdila, že šikovným manažmentom v obciach sa to dá.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov do roku 2028 je strednodobým programom pre pokračovanie naštartovaných dlhodobých procesov, ktoré vedú ku zlepšeniu sociálno-ekonomických podmienok života jednotlivých obcí a ich obyvateľov. Je návodom pre individuálne projekty jednotlivých obcí, ich podnikateľského zázemia, spolkov či záujmových organizácií pri spoločnom úsilí o vlastný rozvoj.

Starostovia obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov poverili spracovaním dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov odborníkov spoločnosti MO+AD, s.r.o. Spoločne stanovili pracovnú aj riadiacu skupinu. Kľúčovými partnermi spracovateľa boli orgány jednotlivých obcí: starostovia obcí a obecné zastupiteľstvá obcí prostredníctvom poslancov. Orgány obcí pri spracovaní Programu rozvoja obcí mali na zreteli záujmy rozvoja príslušnej obce, ale aj záujmy podnikateľov a ďalších subjektov, ktoré priamo aj nepriamo svojim pôsobením ovplyvňujú rozvoj obcí a priľahlého regiónu. Program rozvoja obcí tak svojim reálnym obsahom zodpovedá potrebám všetkých obcí ako celku aj potrebám jednotlivých obcí, ich obyvateľov aj potrebám ďalších subjektov v nich pôsobiach.

¹ § 8 odsek 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUCHOV**

1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

NÁZOV DOKUMENTU	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov na roky 2022 - 2028
FORMA SPRACOVANIA	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov jednotlivých obcí zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Programu rozvoja obcí je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Programu rozvoja obcí boli doplňované, pripomienkované starostami obcí, poslancami obecných zastupiteľstiev obcí a ďalšími autoritami obcí s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obcí. Zdrojom informácií boli starostovia obcí, zamestnanci obcí a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obcí a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike.
RIADENIE PROCESU SPRACOVANIA	Proces spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov koncepčne aj metodicky riadil spracovateľ: MO+AD, s.r.o. Manažér za spracovateľa: JUDr. Monika Jurčová Riadiaca skupina: MVDr. Ján Novotný, starosta obce Abrahámovce, Mgr. Michaela Sabolová, starostka obce Buclovany, Ing. Peter Krupa, starosta obce Koprivnica, Ing. František Palko, starosta obce Lopúchov, Mgr. Hedviga Billá, starostka obce Stuľany, Emília Novotná, starostka obce Vyšný Kručov, Pracovná skupina: Mgr. Jakub Kočíš, zástupca starostu obce Koprivnica, Peter Palko, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Koprivnica, Monika Koval'ová, zamestnanec obce Koprivnica, Ľuboš Tkáčik, zástupca starostu obce Lopúchov, Mgr. Jozef Goliaš, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Lopúchov, Ing. Milan Novotný, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Lopúchov, Imrich Sralik, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Lopúchov, Stanislav Vavrek, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Lopúchov, Ondrej Gamec, zástupca starostky obce Vyšný Kručov, Ing. Dušan Novotný, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Vyšný Kručov, Zuzana Paľová, poslankyňa Obecného zastupiteľstva obce Vyšný Kručov, Stanislav Kolibaba, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Vyšný Kručov, Andrej Lukáč, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Vyšný Kručov.
OBDOBIE	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

SPRACOVANIA	Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov bol spracovaný v období apríl – september 2022
FINANCOVANIE SPRACOVANIA	Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov bolo financované z vlastných zdrojov obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov v súlade s rozpočtom obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov.

Zdroj: spracovateľ

1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

TERMÍN: apríl – september 2022	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
Úvod						
Analytická časť						
Strategická časť						
Programová časť						
Realizačná časť						
Finančná časť						
Záver						

Zdroj: spracovateľ

1.4 VÝCHODISKOVÉ DOKUMENTY PRE SPRACOVANIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Právnym rámcom spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov sú ustanovenia viacerých osobitných predpisov. V súlade s ustanovením zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec pri výkone samosprávy schvaľuje koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce.² Schvaľovať koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce je vyhradené obecnému zastupiteľstvu obce.³ Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a

² § 4 odsek 3 písmeno j) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

³ § 11 odsek 4 písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 8 odsek 5 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza.⁴ Ustanovenia ďalších osobitných predpisov týmto nie sú dotknuté.

Východiskom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Krušov sú aj ustanovenia vnútorných predpisov riadenia jednotlivých obcí. Program rozvoja obcí je v súlade s ustanoveniami štatútov jednotlivých obcí, v súlade s ustanoveniami územných plánov jednotlivých obcí a zároveň zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.

Programová a strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Krušov zohľadňuje najmä nadnárodné a národné koncepčné dokumenty.

Členskými štátmi OSN bola v roku 2015 prijatá Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj. Agendu 2030 tvorí súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy, ktoré nie je možné riešiť izolovane. Zodpovednosť za Agendu 2030 je v podmienkach Slovenskej republiky rozdelená medzi viaceré orgány štátnej správy. Na základe rámca medzinárodných dokumentov (Agenda 2030 a ďalšie) a z potreby zvýšiť efektívnosť jednotlivých priestorovo relevantných rezortných politík ich priestorovou, časovou a vecnou koordináciou bol vypracovaný základný implementačný dokument plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike: *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 - nové znenie (ďalej len „Slovensko 2030“)* ako Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, *„výhodiskový strategický dokument, ktorý komplexne určuje strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja“*.⁵ Slovensko 2030 zároveň reflektuje na aktuálne programové dokumenty Európskej Únie, ktoré vznikajú v súvislosti so začiatkom nového programového obdobia Európskej Únie 2021 – 2027.

Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja: ochrana a rozvoj zdrojov, ich udržateľné využívanie a rozvoj komunit. Tieto programy sú chápané ako prierezové, integrujúce problematiku rôznych rezortov a rôznych úrovní štátnej správy a územnej samosprávy. Reagujú na hlavné výzvy nielen na národnej úrovni, ale berú do úvahy špecifiká regiónov Slovenska.

⁴ § 8 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

⁵ § 6 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

NÁZOV DOKUMENTU	PLATNOSŤ DOKUMENTU	ÚROVEŇ DOKUMENTU	ZDROJ
Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj	2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030	2030	národná	www.mirri.gov.sk
Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027	2030	národná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: spracovateľ

1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

V súlade s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Kručov pre roky 2016 až 2022 realizovali jednotlivé obce viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov každej obce a jej okolia. Obce sa vďaka svojmu plánovaniu mohli uchádzať o ponúkané granty a iné nenávratné finančné prostriedky a pri viacerých žiadostiach boli úspešné. Každá obec využila nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a s využitím týchto prostriedkov mohli realizovať najmä finančne náročné prioritne investičné aktivity, ale aj ďalšie projekty zamerané na skvalitnenie života obce. Prehľad realizovaných investícií a aktivít jednotlivých obcí je uvedený v tabuľke.

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci Abrahámovce po roku 2016

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Viacúčelové športové ihrisko			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
113 549,00 €	113 549,00 €	PPA	0 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Zateplenie objektu ZŠ Abrahámovce			2020	2020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
123 779,00 €	100 000,00 €	Environmentálny fond	23 779,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia Hasičskej zbrojnice			2020	2020

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRÚČOV**

ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
31 501,00 €	30 000,00 €	Ministerstvo vnútra SR	1 501,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Vybudovanie bezplatnej WiFi siete na verejných miestach obce			2021	2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
12 825,00 €	12 540,00 €	Ministerstvo dopravy a výstavby SR	285,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Revitalizácia starého cintorína			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 520,00 €	5 000,00 €	Agentúra ŽP	520,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Zelený vstup do MŠ				
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 423,00 €	5 000,00 €	Agentúra ŽP	423,00 €	

Zdroj: obec Abrahámovce, 2022

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci Koprivnica po roku 2016

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Výstavba vodovodu v obci			05/2021	07/2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
820 000,00 €	664 000,00 €		156 000,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov v obci Koprivnica			09/2021	11/2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
99 000,00 €	93 000,00 €		6 000,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia MK, chodníkov a autobusových zastávok v obci Koprivnica			09/2021	11/2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
33 000,00 €	26 868,00 €		6 132,00 €	

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRÚČOV**

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia verejného osvetlenia			11/2021	12/2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
15 000,00 €	10 800,00 €		4 200,00 €	

Zdroj: obec Koprivnica, 2022

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci Lopúchov po roku 2016

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2015	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia priestorov býv. ZŠ na dom smútku			2015	2016
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
18 000,00 €	€		100 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2016	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia budovy obecnej knižnice			2016	2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
20 000,00 €	6 000,00 €		14 000,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2017	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia verejného osvetlenia I. etapa a II. etapa			2017	2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
19 000,00 €	€		100 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2018	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Lopúchov - vodovod II. etapa - rozvod. potr. „A „			2017	2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
530 702,00 €	200 000,00 €		*180 702,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2020	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Lopúchov - vodovod II. etapa - rozvod. potr. „A „			2020	2020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
530 702,00 €	150 000,00 €		*180 702,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2019 - 2021	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Lopúchov - vodovod II. etapa - rozvod. potr. „B,B1,B2,C,D,			2019	2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
51 358,00 €	51 358,00 €	VVS, a.s.		

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRÚČOV**

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Stavebné úpravy Hasičskej zbrojnice			2020	2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
78 495,00 €	30 000,00 €		48 498,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Modernizácia cesty III. tr. v intraviláne obce			2021	2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
€	€	SaUC PSK Prešov	0 %	

Zdroj: obec Lopúchov, 2022

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci Stuľany po roku 2016

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Investície do využívania OZE - Rekonštrukcia a modernizácia MŠ v obci Stuľany			6/2019	9/2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
138 149,92 €	100 000, 00 €		28 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice v obci Stuľany			6/2018	9/2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
32 976,46 €	30 000,00 €		10 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Výstavba športového a detského ihriska v obci Stuľany			3/2020	7/2020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
119 453,11 €	119 453,11 €		0 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Vybudovanie bezplatnej WiFi siete na verejných miestach v obci Stuľany			7/2019	3/2020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
12 600,00 €	11 970,00 €		5 %	

Zdroj: obec Stuľany, 2022

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRÚČOV**

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci Vyšný Krúčov po roku 2016

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Revitalizácia zelene, výmena vstupnej brány a výstavba chodníka na obecnom cintoríne			9/2018	10/2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 677,00 €	5 000,00 €		12 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Údržba a úprava verejných priestranstiev			2018	2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
6 000,00 €	5 400,00 €		10 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Obnova obecnej zvonice			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
7 150,00 €	7 000,00 €		2 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Vybudovanie detského ihriska			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
11 000,00 €	9 000,00 €		22 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Výstavba oplozenia a prístupového chodníka k detskému ihrisku			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
11 447,03€	8 900,00 €		29 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Revitalizácia okolia historickej zvonice			1/2019	10/2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 403,91€	5 000,00 €		5 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia priestoru pred Obecným úradom			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
11 739,10 €	10 000,00 €		17 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice			2020	2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
33 034,54€	30 000,00 €		10 %	

Zdroj: obec Vyšný Kručov, 2022

1.7 OSNOVA PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov analyzuje aktuálny stav a formuluje aktuálne kľúčové problémy každej obce, jasne vymedzuje strategické ciele obcí, identifikuje rozvojové priority a definuje opatrenia. Konceptne navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri každej obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v prospech jej obyvateľov. Program rozvoja obcí je spracovaný v zhode s programovými princípmi Európskej únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora. Program rozvoja obcí je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia aj kultúrneho dedičstva. Jeho obsahová štruktúra zodpovedá aktuálnym potrebám a tvoria ju časti:

- ❑ Úvod
- ❑ Analytická časť
- ❑ Strategická časť
- ❑ Programová časť
- ❑ Realizačná časť
- ❑ Finančná časť
- ❑ Záver

1.8 PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je pre každú obec platný dňom jeho schválenia obecným zastupiteľstvom obce a účinný je dňom nasledujúcim po dni schválenia obecnými zastupiteľstvami všetkých obcí. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je účinný na dobu určitú do 31. decembra 2028.

Účinnosť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov môžu obce predĺžiť najviac

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUČOV**

o dvadsaťštyri mesiacov. Podmienkou predĺženia účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je schválenie predĺženia jeho účinnosti obecným zastupiteľstvom v každej obci. Ak obecné zastupiteľstvo niektorej z obcí predĺženie účinnosti Programu rozvoja obcí neschváli, neovplyvní to predĺženie účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov pre ostatné obce.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUCHOV**

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

**2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCIACH ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY,
KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV**

2.1 PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV

Samosprávny kraj	Prešovský samosprávny kraj
Okres	Bardejov
Názov obce	ABRAHÁMOVCE
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	342
Rozloha	589,94 ha
IČO	00321826
Názov obce	BUCLOVANY
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	203
Rozloha	410 ha
IČO	00321915
Názov obce	KOPRIVNICA
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	652
Rozloha	1415,73 ha
IČO	00322164
Názov obce	LOPÚCHOV
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	311
Rozloha	840 ha
IČO	00322318
Názov obce	STUĽANY
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	550
Rozloha	812 ha
IČO	00322610
Názov obce	VYŠNÝ KRUCHOV
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	151
Rozloha	396 ha
IČO	00322725

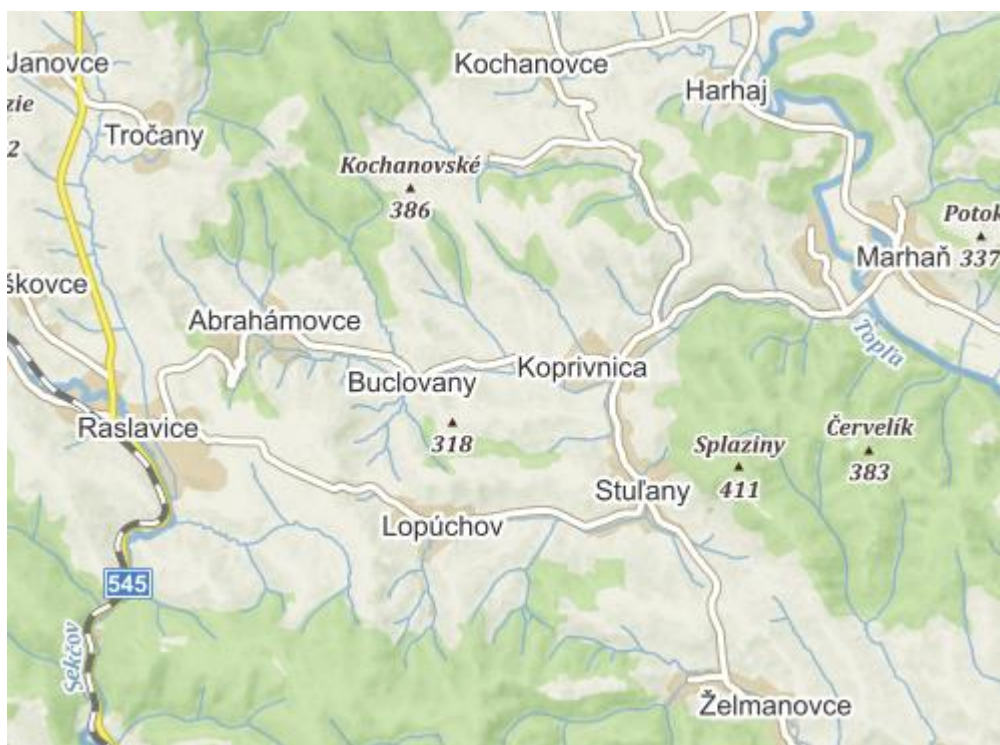
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Zdroj: spracovateľ

2.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCÍ

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov sa nachádzajú južne až juhovýchodne od okresného mesta Bardejov v severovýchodnej časti Prešovského kraja na východe Slovenskej republiky. Oblasť na západe ohraničujú Čerchovské vrchy, na juhu výbežok Šarišskej vrchoviny a Slanské pohorie, na východe Bukovské vrchy a na severe štátna hranica s Poľskom. Cez región preteká od severu na juh rieka Topľa.

Obce ležia mimo hlavnej komunikačnej tepny Bardejov – Prešov na vedľajšej ceste vedúcej z hlavnej cesty s odbočkou v Raslaviciach. Najbližšia železničná stanica je v obci Raslavice a v meste Bardejov.

Obrázok 1 Mapa polohy obcí

2.3 HISTÓRIA OBCÍ

Prvá písomná správa o obci **Abrahámovce** pochádza z roku 1427, avšak v chotári sa nachádzajú pamiatky, ktoré svedčia o oveľa staršom osídlení. Najstaršou pamiatkou svedčiacou o dávnom osídlení dnešného chotára Abrahámoviec je archeologická lokalita – eneolitická mohyla, ktorá patrí k najväčším mohylám na východnom Slovensku. Predpokladá sa, že Abrahámovce už

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STULANY, VYŠNÝ KRÚČOV

od 13. storočia patrili zemanom z Raslavic. Nepretržite tu žilo len poddanské obyvateľstvo. Z prvej listiny z roku 1427 vyplýva, že obec bola zdanená od 23 port, to znamená, že patrila k stredne veľkým dedinám. Neskôr však tunajší poddaní stratili väčšinu polí a zmenšoval sa aj počet domácností. Vzhľadom na to, že materiály obecnej kroniky sa od jej založenia v roku 1934 do dneška nezachovali, história obce sa skúma postupne, aj to zväčša až od roku 1945, keď nastala zmena štátneho zriadenia i systému života.

Prvá písomná zmienka o obci **Buclovany** je z roku 1345. Obec vznikla v 13. storočí zemianskou kolonizáciou, časť patrila zemanom a časť panstvu Koprivnica. V roku 1345 Spišská kapitula potvrdila vymedzenie chotára Raslavic. Pri tejto príležitosti vznikla najstaršia písomná priama správa o Buclovanoch, ktorých chotár susedil s raslavickým majetkom. Dedina Buclovany s ustáleným rozsahom majetku existovala už skôr. Podľa starobylého názvu a vývoja osídlenia v blízkom okolí je táto dedina priradená k najstaršej skupine slovenských dedín, jestvujúcich pred 11. storočím. Buclovany, ako majetková súčasť panstva Koprivnica, boli od roku 1283 vo vlastníctve zemanov zo Zádiela. Tí v roku 1318 predali polovicu panstva zemanom z Delne, druhú polovicu s Buclovami si ponechali. Neskôr sa tu usadili a názov Buclovan používali v 14. až 15. storočí v prídomku. V 15. storočí patrili Buclovany aj ich príbuzným, zemanom zo Stulian a v 16. storočí zemanom z Tročian, Ormaniovcom a iným.

Pri obci **Koprivnica** odhalil archeologický výskum pozostatky po obydliach (ohniská) a keramiku z 9. storočia. Okolo roku 1259 patrili zemanovi Germanovi z Chmeľovca územný majetok, ktorého severný okraj susedil s južným okrajom údolia Koprivnického potoka. Prvá zmienka o obci Koprivnica a jej obyvateľoch sa objavila pravdepodobne okolo roku 1034. V písomnostiach z 13. – 16. storočia sa vyskytuje pravidelne pod názvom Kaproncha (volala sa tak preto, lebo tu boli iba pánske dvory a k nim náležajúce služobníctvo), ktorý je maďarizovanou podobou pôvodného slovenského názvu Koprivnica, ktorý korení v slove kopriva (žihľava). Odvodenosť názvu od slova kopriva svedčí, že sídlisko vzniklo na mieste, kde hojne rástla žihľava, a súčasne, že vzniklo v slovenskom prostredí. Archeologické, historické a jazykovedné poznatky vedú ku konštatovaniu, že koprivnické sídlisko jestvovalo dokázateľne už v 9. storočí a patrí k najstarším slovanským dedinám v severnom Šariši. Koprivnicou tiahla krásna krajinskej cesty spájajúca cesty údolím Sekčova a Tople. O jej úseku medzi Tročanmi a Koprivnicou je správa z roku 1345, hoci ju používali dávno predtým. Okolo roku 1318, tu bol dokázaný mlyn, ktorý dosvedčuje, že miestny roľníci pestovali aj obilniny. K významným historickým pamiatkam patrí predovšetkým pôvodne gotický kostol zo začiatku 14. storočia. K ďalším patria klasicistická kúria zo začiatku 19. storočia a malá kúria z prvej polovice 19. storočia, ktorá bola prestavaná okolo roku 1900. Kostol je postavený uprostred dediny a oproti je fara (župný archív). Na severozápadnej strane obce je cintorín. V ňom je rodinná hrobka bývalých patrónov kostola. K hrobke vedie zvláštna smrekmi vysadená cesta. Aj okolo kostola sú hroby bývalých patrónov a veľkostatkárov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

Na cintoríne pri kostole sú pochovaní traja a na obecnom cintoríne jeden vojak. Jeden z nich bol pre zradu pri kostole zastrelený. Bol to Slovinec, povolaním učiteľ.

V roku 1345 bol úradne vymedzený chotár Nižných Raslavic, ktorý na svojej východnej strane susedil s obcou **Lopúchov**. Vtedy vznikla najstaršia písomná zmienka o obci Lopúchov, ktorá ako vyplýva z tejto listiny pravdepodobne obec Lopúchov existovala už pred týmto rokom 1345. Predpokladá sa slovenský pôvod obce, ale v písomnostiach zo 14. storočia sa vyskytuje v maďarizovanom názve pôvodného slovenského názvu Lopúch. Neskôr v 15. a 16. storočí pod maďarským názvom Lapos. Hoci je známe, že základom pôvodného slovenského názvu je slovo Lopúch, nie je známe či pôvodne označovalo rastlinu, alebo prezývku muža – panovníka. Až v roku 1773 sa uvádza po prvý krát názov obce Lopúchov. V 14. až 16. storočí patrila obec panstvu Raslavic, neskôr zemanom z Raslavic. Lopúchovom viedla krajinská cesta, ktorá od Raslavic cez Lopúchov viedla na východ. Vtedy obec patrila medzi väčšie osídlenia. Vhodné prírodné podmienky predurčovali túto lokalitu pre poľnohospodárstvo. Prevažná väčšina obyvateľstva sa zaoberala poľnohospodárstvom, chovom dobytka a časť obyvateľstva aj plátenníctvom. Poľnohospodársky ráz si obec Lopúchov zachovala aj za 1. Československej republiky a tiež aj po 2. svetovej vojne.

Prvá písomná zmienka o obci **Stuľany** je z roku 1420. Územný majetok Stulian bol v druhej polovici 13. storočia súčasťou panstva Koprivnica, ktoré roku 1282 nadobudol zeman Ján zo Zádiela, Stuľany zostali vo vlastníctve Jánových potomkov aj v nasledujúcich storočiach, Jánov syn Mikuláš a Mikulášovi synovia už v prvej polovici 14. storočia mali maďarskú prezývku Variú, teda Vrana, oni a ich potomkovia a dedičia používali v 14. storočí v prídomku názov Kis Kapronza a v 15. storočí názov Stulian alebo názov Variufalua, je zrejmé. Maďarský názov Kis Kaproncza v zmysle Malá Koprivnica naznačuje, že dedina Stuľany vznikla na koprivnickom majetku, a že je mladšou ako Koprivnica, z uvedených skutočností vyplýva, že Stuľany jestvovali pred 13. storočím, v Stuľanoch bol kostol, o ktorom je správa z roku 1543. Stuľany zostali majetkom tunajších zemanov v 14. – 16. storočí, v roku 1427 boli tunajšie sedliacke domácnosti okrem richtárovej zdanené od 11 port, neskôr sa časť sedliakov odsťahovala, ďalší užívané pozemky stratili a upadli medzi želiarov, sídlisko v roku 1600 pozostávalo zo 16 poddanských domov, kostola. Koncom 16. storočia boli Stuľany stredne veľkou dedinou, okrem tunajších zemanov a osadenstva fary tu žili najmä poddanské domácnosti.

Názov obce **Vyšný Kručov** sa spomína od roku 1391. Od stredoveku patrila Rozgonyiovcom, Čičvianskému a makovickému panstvu, neskôr Desseffyovcom. Počas prvého sčítania ľudu, v roku 1787 mala obec 21 domov a 157 obyvateľov, v roku 1828 32 domov a 239 obyvateľov. V roku 1910 v nej žilo 97 obyvateľov. Obyvatelia obce sa v minulosti zaoberali tradičným poľnohospodárstvom a ovocinárstvom. Do roku 1918 obec administratívne patrila do Šarišskej stolice. Obec Vyšný Kručov leží na pravom brehu rieky Topľa. V minulosti obyvatelia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

obce boli zamestnaní prevažne na bývalom roľníckom družstve, v súčasnosti je poľnohospodárska pôda v prevažnej miere v prenájme družstva so sídlom v Marhani, menšiu časť obrába jeden samostatne hospodáriaci roľník. Posledných desať rokov je časť poľnohospodárskej pôdy často na jar a v lete, zaplavovaná vyliatím koryta rieky Tople.

2.4 SYMBOLY OBCÍ

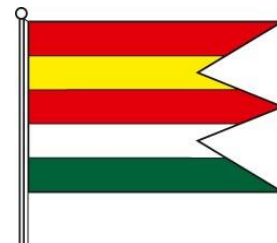
Obec Abrahámovce používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Abrahámovce a vlajka obce Abrahámovce. Erb obce Abrahámovce a vlajka obce Abrahámovce sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou A-2/1992.

Erb obce Abrahámovce tvorí v červenom štíte na zelenej, zlatými kameňmi preloženej pažiti medzi dvomi zlatými vyrastajúcimi prirodzenými stromami tancujúci striebroodetý muž v pravici so zlatou valaškou.

Obrázok 2 Erb obce Abrahámovce

Vlajka obce Abrahámovce pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách 1/5 červená, 1/5 žltá, 1/5 červená, 1/6 biela a 1/5 zelená. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 3 Vlajka obce Abrahámovce

Obec Buclovany používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Buclovany a vlajka obce Buclovany. Erb obce Buclovany a vlajka obce Buclovany sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou B-41/1995.

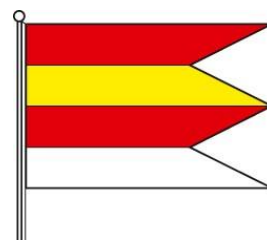
Erb obce Buclovany tvorí v červenom štíte zlatý snop prekrývajúci skrížené strieborné nástroje - kosu a motyku a prevyšujúci skrížené strieborné sklonené nástroje - hrable a lopatu.

Obrázok 4 Erb obce Buclovany

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Vlajka obce Buclovany pozostáva zo štyroch pozdĺžnych pruhov vo farbách 1/4 červená, 1/4 žltá, 1/4 červená a 1/4 biela. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 5 Vlajka obce Buclovany

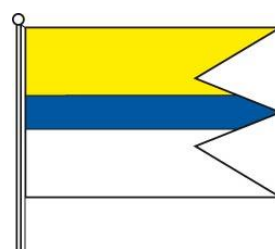
Obec Koprivnica používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Koprivnica a vlajka obce Koprivnica. Erb obce Koprivnica a vlajka obce Koprivnica sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou K-54/1995.

Erb obce Koprivnica tvorí v modrom štíte zlatý, doľava ohnutý lemeš dolu s kruhovitým otvorom, ovenčený dvoma striebornými polovičnými odvrátenými ratolesťami.

Obrázok 6 Erb obce Koprivnica

Vlajka obce Koprivnica pozostáva z troch pozdĺžnych pruhov vo farbách 2/5 žltá, 1/5 modrá a 1/5 biela. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 7 Vlajka obce Koprivnica

Obec Lopúchov používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Lopúchov a vlajka obce Lopúchov. Erb obce Lopúchov a vlajka obce Lopúchov sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou L-41/1994.

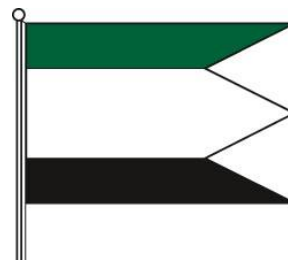
Erb obce Lopúchov tvorí v zelenom štíte na čiernej rozoranej pažiti doľava otočený strieborný roľník v čiernom klobúku so striebornou motykou.

Obrázok 8 Erb obce Lopúchov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Vlajka obce Lopúchov pozostáva z troch pozdĺžnych pruhov vo farbách 1/4 zelená, 1/2 biela a 1/4 čierna. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 9 Vlajka obce Lopúchov

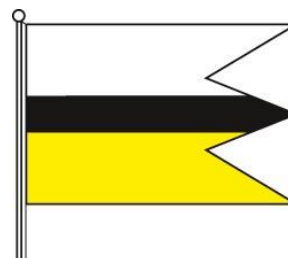
Obec Stuľany používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Stuľany a vlajka obce Stuľany. Erb obce Stuľany a vlajka obce Stuľany sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou S-85/95.

Erb obce Stuľany tvorí v striebornom štíte na čiernom priebežnom konári stojaca čierna vrana v zlatej zbroji.

Obrázok 10 Erb obce Stuľany

Vlajka obce Stuľany pozostáva z troch pozdĺžnych pruhov vo farbách 1/2 biela, 1/5 čierna a 2/5 žltá. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 11 Vlajka obce Stuľany

Obec Vyšný Kručov nemá v Heraldickom registri SR registrované symboly obce.

2.5 ZAČLENENIE OBCÍ DO MIESTNEJ AKČNEJ SKUPINY A MIKROREGIÓNU

Obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu.⁶ Obce môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy

⁶ § 1 odsek 3 zákona o obecnom zriadení

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

alebo činnosti, na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, zriadením alebo založením právnickej osoby podľa osobitného zákona.⁷

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sú partnermi Miestnej akčnej skupiny Sekčov - Topľa, ktorej partnermi sú aj ďalšie obce a zástupcovia súkromného a občianskeho sektora. Miestna akčná skupina funguje na princípoch spájania aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka (Leader) a spolupracuje na rozvoji svojho územia a získavaní finančných prostriedkov zo zdrojov Európskej Únie a z národných programov. Cieľom princípu Leader je podpora obyvateľov vidieka, aby na základe vzájomnej spolupráce rozhodovali o svojej budúcnosti, aby rozmýšľali nad potenciálom a smerovaním rozvoja oblastí, v ktorých žijú, a aby spoločne realizovali rozvojové stratégie.

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov zároveň tvoria mikroregión Sekčov - Topľa. Hlavným cieľom mikroregiónu je rozvoj územnej samosprávy, príprava, presadzovanie a realizácia spoločných cieľov a záujmov v rôznych oblastiach rozvoja a spoločenského života a pre hospodársky a sociálny rozvoj územných samospráv združených v rámci mikroregiónu.

A I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ

3. KRAJINA

3.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA OBCÍ A VYUŽITIE KRAJINY

Katastrálne územie obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sa nachádza v nadmorskej výške od 200 m do 520 m n. m. Chotáre obcí ležia v západnej oblasti Nízkych Beskýd. Touto oblasťou, odborne nazývanou orografický celok, sa na Slovensku začínajú Východné Karpaty. Územie celého regiónu má mierne zvlnený, pahorkatinný až rovinný povrch, ktorý tvoria flyšové vrstvy na svahoch s pokryvom svahových hĺn.

⁷ § 20 odsek 1 zákona o obecnom zriadení

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

V obciach je bohatý potenciál poľnohospodárskych pozemkov, tvoria viac ako 64% územia obce a prevládajú trvalo trávnaté porasty a orná pôda. Spôsob využitia ornej pôdy je viazaný na klimatické podmienky a pôdne typy danej oblasti. Poľnohospodárska výroba sa zameriava hlavne na rastlinnú výrobu, ale aj živočíšnu výrobu a chov hovädzieho dobytku. Územie obcí patrí do krmovínarskej výrobnnej oblasti. Hlavné plodiny, ktoré sa tu pestujú sú obilniny, kukurica, krmoviny, v neobrábaných častiach pasienkové porasty. Lesné porasty chotárov obcí sú charakteristické zmiešanými ihličnato-listnatými drevinami. Vyskytujú sa tu kroviská, zbierajú sa huby aj liečivé rastliny. Z drevín prevažuje borovica lesná, silne premiešaná brezou bradavičnatou. Čiastočne sa tu objavuje aj smrek a buk lesný. Kvalitnejšie dreviny ako hrab obyčajný sa vyskytujú v rámci obcí len ojedinele. Pre pestovanie ovocných sádov v obciach nie sú podmienky a preto sa tu vyskytujú len ojedinele a nepatrnom množstve.

V lesoch a ich okolí sú dobré existenčné podmienky pre vysokú zver. Často možno vidieť aj čriedy diviakov. V menšej miere sa vyskytuje jazvec obyčajný, líška obyčajná, mačka divá a vlk obyčajný. Hojne sa vyskytuje kuna lesná, kuna skalná, tchor obyčajný. V celej oblasti sa vyskytuje veľké množstvo vtáctva rôzneho druhu. Podrobný prehľad o využívaní územia v jednotlivých obciach je uvedený v tabuľkách.

Tabuľka: Využívanie pozemkov v katastrálnych územiach obcí

POZEMKY	POĽNO- HOSPODÁRSKE POZEMKY	LESNÉ POZEMKY	VODNÉ PLOCHY	ZASTAVANÉ PLOCHY	OSTATNÉ PLOCHY	CELKOM
OBEČ						
ABRAHÁMOVCE	321,80	199,32	14,63	24,12	30,07	589,94
% k ploche obce	54,55	33,79	2,48	4,09	5,10	100,00
BUCLOVANY	359,50	9,40	10,50	10,70	19,90	410,00
% k ploche obce	87,68	2,29	2,56	2,61	4,85	100,00
KOPRIVNICA	934,93	335,18	30,82	60,28	54,53	1415,74
% k ploche obce	66,04	23,68	2,18	4,26	3,85	100,00
LOPÚCHOV	994,39	477,98	12,94	31,52	56,10	1572,93
% k ploche obce	63,22	30,39	0,82	2,00	3,57	100,00
STUĽANY	563,77	193,84	6,14	34,32	13,72	811,79
% k ploche obce	69,45	23,88	0,76	4,23	1,69	100,00
VYŠNÝ KRÚČOV	198,24	154,41	22,14	16,22	4,43	395,44
% k ploche obce	50,13	39,05	5,60	4,10	1,12	100,00
PLOCHA CELKOM	3372,63	1370,13	97,17	177,16	178,75	5195,84
% K PLOCHE CELKOM	64,91	26,37	1,87	3,41	3,44	100,00

Uvádzané v ha.

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Krúčov, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Tabuľka: Využívanie poľnohospodárskych pozemkov v katastrálnych územiach obcí

POĽNOHOSPODÁRSKE POZEMKY	ORNÁ PÔDA	TRVALO TRÁVNATÉ PORASTY	OVOCNÉ SADY	ZÁHRADY	VINICE	CELKOM
OBEČ						
ABRAHÁMOVCE	160,13	139,35	0,00	22,32	0,00	321,80
% k ploche obce	49,76	43,30	0,00	6,94	0,00	100,00
BUCLOVANY	231,90	118,00	0,00	9,60	0,00	359,50
% k ploche obce	64,51	32,82	0,00	2,67	0,00	100,00
KOPRIVNICA	478,06	427,56	5,93	23,38	0,00	934,93
% k ploche obce	51,13	45,73	0,63	2,50	0,00	100,00
LOPÚCHOV	403,73	572,32	0,96	17,38	0,00	994,39
% k ploche obce	40,60	57,55	0,10	1,75	0,00	100,00
STUĽANY	237,69	302,56	0,00	23,52	0,00	563,77
% k ploche obce	42,16	53,67	0,00	4,17	0,00	100,00
VYŠNÝ KRÚČOV	57,82	129,55	0,00	10,87	0,00	198,24
% k ploche obce	29,17	65,35	0,00	5,48	0,00	100,00
PLOCHA CELKOM	1569,33	1689,34	6,89	107,07	0,00	3372,63
% K PLOCHE CELKOM	46,53	50,10	0,20	3,17	0,00	100,00

Uvádzané v ha.

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov, 2022

4. OBYVATEĽSTVO

4.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Sledovaným obdobím pre hodnotenie vývoja počtu obyvateľov je obdobie ôsmich rokov predchádzajúcich roku spracovania Programu rozvoja obcí. Analýza vstupných údajov umožňuje formulovať záver, že počet obyvateľov v sledovanom období sumárne postupne mierne klesá, čo zo strednodobého hľadiska vypovedá o nie práve priaznivom demografickom vývoji obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov. Takýto demografický vývoj môže byť ovplyvnený menej atraktívnymi podmienkami pre život v obciach, najmä nedostatočnou ponukou pracovných príležitostí aj nedostatočným zázemím služieb potrebných pre život rodín v jednotlivých obciach. Postupný pokles počtu obyvateľov v obciach môže mať za následok aj postupnú stratu možností rozvoja obcí. Kľúčovými nástrojmi obcí pre spomalenie, alebo zastavenie poklesu počtu obyvateľov je podpora vzniku pracovných príležitostí a súčasné zabezpečovanie a rozvoj všetkých samosprávnych úloh.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov v obciach

OBEC	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ABRAHÁMOVCE	361	357	352	348	347	345	342
BUCLOVANY				201	205	203	
KOPRIVNICA	689	683	679	664	653	647	657
LOPÚCHOV	328	325	320	318	315	311	315
STUĽANY	563	560	548	551	553	550	
VYŠNÝ KRUCHOV					151	151	

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krušov, 2022, stav k 31. 12. 2021

V obciach prevažujú obyvatelia slovenskej národnosti, ostatné národnosti sú v jednotlivých obciach zastúpené len minimálne.

Tabuľka: Zastúpenie národností v obciach

NÁRODNOSŤ	slovenská	česká	rómska	ukrajinská	iná
OBEC					
ABRAHÁMOVCE	342				
BUCLOVANY	203				
KOPRIVNICA	655			1	1
LOPÚCHOV	307	1		2	1
STUĽANY	550				
VYŠNÝ KRUCHOV	150				1

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krušov, 2022, stav k 31. 12. 2021

4.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V obciach je možné sledovať primeraný stav obyvateľov v produktívnom veku ku obyvateľom, ktorí sú v dôchodkovom veku. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá index starnutia, ktorý v obciach dosahuje hodnotu 1,19. Aktuálna hodnota indexu starnutia v obciach vypovedá o dlhodobu stabilizovanom stave vývoja populácie v regióne, so sklonom k miernemu starnutiu, čo je všeobecný stav zodpovedajúci vývoju v takmer všetkých regiónoch Slovenska.

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obciach

VEKOVÁ KATEGÓRIA	0 – 14 rokov	14 – 30 rokov	30 – 65 rokov	viac ako 65 rokov
OBEC				
ABRAHÁMOVCE	45	70	169	58
BUCLOVANY				
KOPRIVNICA	102	129	317	104
LOPÚCHOV	55	59	145	52
STUĽANY	88	105	268	89
VYŠNÝ KRUCHOV	23	22	75	31

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krušov, 2022, stav k 31. 12. 2021

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

4.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov obce úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce, najmä v obci a priľahlom regióne. V obci celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku so stredným odborným vzdelaním s maturitou a s učňovským vzdelaním bez maturity. Početná je aj skupina obyvateľov so základným vzdelaním. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí nie je zanedbateľný a primerane zodpovedá vzdelanostným potrebám obce a regiónu. Zo vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce vyplýva, že odborne remeselne zruční obyvatelia sú silným potenciálom obce. Záujem obyvateľov vzdelávať sa prioritne v odbornom školstve rôznej úrovne zodpovedá aj pracovným možnostiam a ponuke trhu práce v obci, v regióne a v blízkom okolí.

Tabuľka: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov v obciach

DOSIAHNUTÉ VZDELANIE	BEZ VZDELANIA	ZÁKLADNÉ VZDELANIE	UČŇOVSKÉ VZDELANIE BEZ MATURITY	STREDNÉ ODBORNÉ VZDELANIE S MATURITOU	VŠEOBECNÉ STREDNÉ, GYMNÁZIUM	VYSOKO- ŠKOLSKÉ VZDELANIE
OBEČ						
ABRAHÁMOVCE	0	44	134	111	21	32
BUCLOVANY						
KOPRIVNICA	0	141	122	169	50	56
LOPÚCHOV	30	69	91	70	15	31
STUĽANY		2	80	95	20	25
VYŠNÝ KRÚČOV	11	23	38	54	4	19

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stúľany, Vyšný Krúčov, 2022, stav k 31. 12. 2021

4.4 ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stúľany, Vyšný Krúčov sa nachádzajú v regióne so stabilne vyššou mierou nezamestnanosti ako je celoslovenský priemer. Okres Bardejov, v ktorom sa obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stúľany, Vyšný Krúčov nachádzajú je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov od roku 2017 zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov. Počet nezamestnaných obyvateľov obcí v produktívnom veku je dlhodobo stabilný, podobne ako aj počet obyvateľov, ktorých je možné zaradiť do kategórie dlhodobo nezamestnaných. Väčšina obyvateľov obcí, ktorí majú uplatnenie v blízkom okolí, regióne s možnosťou denného dochádzania do práce je zamestnaná v poľnohospodárstve, v stavebníctve a vo verejnom sektore, najmä na úradoch verejnej správy a územnej samosprávy, v školstve a v zdravotníctve. Nie zanedbateľná časť obyvateľov obcí odchádza za prácou v pravidelných turnusoch do vzdialenejších regiónov a do zahraničia.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Tabuľka Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti v obci Lopúchov

OBEC	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet nezamestnaných mužov a žien spolu	15	15	10	11	10	12
Počet dlhodobo nezamestnaných	4	4	3	3	3	3
Počet obyvateľov na aktivačných prácach	4	4	3	2	2	2

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, obec Lopúchov, 2022

Tabuľka Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti v obci Stuľany

OBEC	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet nezamestnaných mužov a žien spolu	50					45
Počet obyvateľov na aktivačných prácach	3	1	1	1	3	2

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, obec Stuľany, 2022

Tabuľka Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti v obci Vyšný Krúčov

OBEC	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet nezamestnaných mužov a žien spolu	8	7	5	6	7	8
Počet dlhodobo nezamestnaných					3	3
Počet obyvateľov na aktivačných prácach	2	2	3	1	0	0

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, obec Vyšný Krúčov, 2022

Na zmiernenie nezamestnanosti a udržanie pracovných návykov obce využívajú projekty pre aktivačné práce, malé obecné služby, v prípade možností aj projekty pre absolventskú prax. Možnosť pracovať v rámci malých obecných služieb má aktuálne 7 uchádzačov o zamestnanie v obci Koprivnica, dva uchádzači o zamestnanie v obci Lopúchov a štyria uchádzači o zamestnanie v obci Stuľany.

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov obcí na aktivačných prácach

VYUŽITIE AKTIVAČNÝCH MIEST	2016	2017	2018	2019	2020	2021
OBEC						
ABRAHÁMOVCE						
BUCLOVANY						
KOPRIVNICA						8
LOPÚCHOV	4	4	3	2	2	2
STUĽANY	3	1	1	1	3	2
VYŠNÝ KRÚČOV	2	2	3	1	0	0
SPOLU						

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

4.5 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

S demografickým vývojom obyvateľov v obciach a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí podpora rozvoja individuálnej výstavby zo strany obcí aj záujem obcí zabezpečiť, alebo podieľať sa na zabezpečení sociálneho bývania v obciach. Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby v súlade s územnými plánmi obcí, investície obcí do infraštruktúry a záujem jednotlivých obcí o zabezpečenie sociálneho bývania – to sú nástroje obcí a ich orgánov pre podporu pozitívneho demografického vývoja obyvateľov v obciach a motivácie najmä mladých rodín nevystáňovať sa z obcí. Každá obec dlhodobo venuje pozornosť vytváraniu priaznivých podmienok pre individuálnu výstavbu domov. Obec Stuľany podporila individuálnu výstavbu nových rodinných domov výstavbou novej ulice vrátane výstavby potrebnej infraštruktúry, podobne aj obec Vyšný Kručov plánuje rozšírenie infraštruktúry za účelom podpory individuálnej výstavby rodinných domov.

Obyvatelia obcí žijú prevažne v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obcí. Prevažná väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie, spolu je v obciach 63 domov neobývaných a 9 domov je obývaných prechodne, spravidla na víkendovú rekreáciu. Obec Abrahámovce má vo vlastníctve jeden nájomný byt, obec Koprivnica má vo vlastníctve štyri nájomné byty. Obce Koprivnica a Lopúchov plánujú výstavbu nájomných bytov, ostatné obce aktuálne nezvažujú výstavbu nájomných bytov bežného ani nízkeho štandardu.

Tabuľka: Prehľad domového a bytového fondu v obciach

OBEC	DOMY			BYTY	
	OBÝVANÉ DOMY	NEOBÝVANÉ DOMY	PRECHODNE OBÝVANÉ DOMY	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH VO VLASTNÍCTVE OBCE	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH V SÚKROMNOM VLASTNÍCTVE
ABRAHÁMOVCE	79	2	0	1	0
BUCLOVANY	60	7		0	4
KOPRIVNICA	203	41	0	4	0
LOPÚCHOV	84	2	2	0	0
STUĽANY	141	9	5	0	0
VYŠNÝ KRUČOV	35	2	2	0	0
SPOLU	602	63	9	5	4

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2022

Napriek priaznivým podmienkam pre individuálnu výstavbu sa najviac domov postavilo v obciach do roku 1990.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Tabuľka: Vek domového a bytového fondu v obciach

OBEC	DOMY POSTAVENÉ V ROKOCH				
	do 1919	1920 – 1970	1971 - 1991	1992 – 2007	2008 - 2021
ABRAHÁMOVCE					
BUCLOVANY					
KOPRIVNICA	2	101	104	20	17
LOPÚCHOV	2	33	33	14	6
STUĽANY	3	60	70	24	8
VYŠNÝ KRUCHOV	0	12	18	6	5

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, 2022

5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE

5.1 ZDRAVOTNÉ A SOCIÁLNE SLUŽBY

V obciach Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sa nenachádza ambulancia všeobecného lekára pre dospelých ani ambulancia pediatria. K všeobecnému lekárovi pre dospelých, k všeobecnému lekárovi pre deti a dorast aj do ambulancie stomatológa dochádzajú obyvatelia obcí do obce Raslavice, alebo do mesta Giraltovce alebo Bardejov. Podobne aj ambulancie špecialistov sú najbližšie v meste Giraltovce a v meste Bardejov. V prípade potreby urgentnej pomoci, alebo v prípade vážnejších zdravotných problémov obyvatelia obcí využívajú najbližšiu nemocnicu, ktorá sa nachádza v meste Bardejov, alebo v meste Prešov.

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov neposkytujú pre obyvateľov žiadne terénne, ambulantné ani pobytové sociálne služby. V rámci sociálnej pomoci všetky obce poskytujú základné sociálne poradenstvo, zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu⁸ a pravidelne monitorujú potrebu sociálnej pomoci v obciach tak, aby sa z dlhodobého hľadiska pripravili na poskytovanie vybraných sociálnych služieb podľa potreby. Pre zabezpečenie sociálnej starostlivosti každá obec prijala svoj Komunitný plán sociálnych služieb obce. V rámci samosprávnych kompetencií obce v súlade s aktuálnou legislatívou využívajú možnosť adresného poskytovania rôznych benefitov sociálneho alebo finančného charakteru sociálne slabším skupinám obyvateľov. Je to najmä príspevok na stravovanie poberateľom dôchodkov, rozvoz stravy imobilným občanom a ďalšie služby sociálneho charakteru.

⁸ najmä zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

V každej obci sa nachádza pohrebisko, v obciach Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Stulany, Vyšný Krušov sú vybudované Domy smútku.

5.2 OSTATNÉ SLUŽBY A OBCHODY

V obciach Abrahámovce, Koprivnica, Lopúchov, Stulany je dostupný predaj základných potravín spojený s predajom zmiešaného tovaru. Do obce Vyšný Krušov dochádza mobilná predajňa potravín. Sortiment základného tovaru je postačujúci, za ďalším tovarom a službami obyvatelia dochádzajú do obce Raslavice, alebo do mesta Bardejov alebo Giraltovce. Poštový úrad je len v obci Koprivnica, v žiadnej z obcí nie je bankomat. Prehľad zabezpečenia základných občianskych služieb je v tabuľke.

Tabuľka: Prehľad služieb v obciach

OBEČ	POTRAVINY (POTRAVINY SPOJENÉ SO ZMIEŠANÝM TOVAROM)	PREDAJŇA ZELENINY - OVOCIA	PREDAJŇA S TEXTILOM	PREDAJŇA S OBUVOU	LEKÁREŇ	TRHOVISKO	POHOSTINSTVO, REŠTAVRÁCIA	CUKRÁREŇ	BANKOMAT	POŠTA
ABRAHÁMOVCE	áno	áno	nie	nie	nie	nie	áno	nie	nie	nie
BUCLOVANY	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
KOPRIVNICA	2	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	áno
LOPÚCHOV	áno	nie	nie	nie	nie	nie	áno	nie	nie	nie
STUĽANY	áno	nie	nie	nie	nie	nie	áno	nie	nie	nie
VYČNÝ KRUCHOV	mobilná predajňa	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulany, Vyšný Krušov, 2022

6. ŠKOLSTVO

Obce Koprivnica, Lopúchov, Stulany sú zriaďovateľmi materských škôl bez právnej subjektivity. Obce Koprivnica, Stulany sú zriaďovateľmi základných škôl bez právnej subjektivity. Obec Abrahámovce je zriaďovateľom Základnej školy s materskou školou. Obce, ktoré nie sú zriaďovateľom materskej školy zabezpečujú povinné predprimárne vzdelávanie svojich detí na základe zmluvy v niektorej zo susedných obcí. Podobne aj obce, ktoré nie sú zriaďovateľom základnej školy zabezpečujú povinné základné vzdelávanie svojich žiakov na základe zmluvy s niektorou zo susedných obcí.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Obec Koprivnica je zriaďovateľom Materskej školy Koprivnica (ďalej aj „*materská škola*“ v príslušnom gramatickom tvare) bez právnej subjektivity. Demografický vývoj v obci korešponduje so stagnujúcim počtom detí v materskej škole. Materská škola má jednu triedu a navštevujú ju deti len s trvalým pobytom v obci, je spádovou materskou školou na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania pre deti s trvalým pobytom v obci Koprivnica. Kapacita materskej školy je zo strednodobého horizontu postačujúca. Súčasťou materskej školy je školská jedáleň. Podobne aj obec Lopúchov je zriaďovateľom Materskej školy Lopúchov (ďalej aj „*materská škola*“ v príslušnom gramatickom tvare) bez právnej subjektivity. Počet detí v materskej škole mierne ubúda, materská škola má jednu triedu a jej kapacita je postačujúca. Súčasťou materskej školy je výdajná školská jedáleň. Materská škola je spádovou materskou školou na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania pre deti s trvalým pobytom v obci Lopúchov. Zriaďovateľom materskej školy bez právnej subjektivity je aj obec Stúľany. Súčasťou materskej školy je školská jedáleň, v ktorej sa stravujú aj žiaci základnej školy. Kapacita materskej školy je postačujúca, má jednu triedu a počet detí je stabilný. Materská škola je spádovou materskou školou na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania pre deti s trvalým pobytom v obci Stúľany. Materská škola Abrahámovce je súčasťou Základnej školy s materskou školou Abrahámovce. Počet detí mierne narastá, kapacita jednej triedy je postačujúca. Materská škola je spádovou materskou školou na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania pre deti s trvalým pobytom v obci Abrahámovce. Súčasťou Základnej školy s materskou školou je aj školská jedáleň.

Tabuľka: Vývoj počtu detí v materských školách

OBEČ	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ABRAHÁMOVCE	12	11	11	12	14	14
KOPRIVNICA	24	24	24	24	23	23
LOPÚCHOV	15	19	12	8	7	10
STUĽANY	20	15	14	12	11	16

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stúľany, Vyšný Krúčov, 2022

Budovy materských škôl v obci Abrahámovce, Koprivnica, Lopúchov a Stúľany sú čiastočne rekonštruované, potrebné je ich zateplenie z hľadiska zabezpečenia úspornosti energií. Potrebná je aj rekonštrukcia vnútorných priestorov budov, najmä rekonštrukcia sociálnych zariadení, rozvodov energií a ďalších médií. Obce musia obnoviť aj zariadenie škôl a nábytok, potrebný je nákup počítačovej techniky a moderných edukačných interaktívnych pomôcok a hračiek. Detské ihriská pri materských školách potrebujú pravidelnú údržbu aj nákup nových a bezpečných ihriskových prvkov. Obce potrebujú investovať aj do modernizácie školských jedální, potrebný je najmä nákup moderných zariadení na prípravu a skladovanie jedál a potravín, nákup jedálenského vybavenia aj nákup jedálenského nábytku.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Obec Koprivnica je zriaďovateľom neplnoorganizovanej Základnej školy Koprivnica (ďalej aj „základná škola“ v príslušnom gramatickom tvare). Počet žiakov v škole mierne narastá, kapacita základnej školy je postačujúca. Školským obvodom základnej školy je územie obce Koprivnica. Súčasťou základnej školy je aj školský klub detí. Aj obec Stuľany je zriaďovateľom neplnoorganizovanej Základnej školy Stuľany (ďalej aj „základná škola“ v príslušnom gramatickom tvare). Súčasťou základnej školy je školský klub detí. Počet detí je stabilizovaný, kapacita základnej školy je postačujúca. Školským obvodom základnej školy je územie obce Stuľany. Obec Lopúchov zriadenú neplnoorganizovanú základnú školu vyradila zo siete škôl v auguste 2020. Obec Abrahámovce k 31. 8. 2022 vyraduje základnú školu zo siete škôl.

Tabuľka: Vývoj počtu žiakov v základných školách

OBEČ	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ABRAHÁMOVCE	11	9	9	10	9	5
KOPRIVNICA	21	24	22	26	26	27
LOPÚCHOV	15	14	12	6	6	0
STUĽANY	13	19	22	23	26	19

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov, 2022

Budova základnej školy v obci Koprivnica aj budova základnej školy v obci Stuľany vyžadujú rekonštrukciu najmä z hľadiska minimalizácie tepelných únikov. Rekonštrukciu si vyžadujú aj vnútorné priestory budov. Pre vyučovací proces je potrebný nákup interaktívnych edukačných materiálov a zariadení, potrebná je modernizácia hardwarového a softwarového vybavenia škôl vrátane nákupu nového nábytku a ďalšieho vybavenia pre žiakov aj pre učiteľov. V školách chýba telocvičňa, potrebná je modernizácia športového areálu pre žiakov.

V obciach je potenciál rozšíreného vyučovania umeleckých predmetov, hudby a tanca, ale v obciach sa nenachádza umelecká škola.

7. EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ

7.1 EKONOMICKÁ KONDÍCIA OBCÍ

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov sú subjektom verejnej správy.⁹ Finančné prostriedky, s ktorými obce hospodária sú verejnými

⁹ § 3 odseky 1, 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

prostriedkami.¹⁰ Verejnými prostriedkami sú aj prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únie.

Od kondície a rozpočtovej zodpovednosti jednotlivkej obce v priamo úmernej miere závisí jej schopnosť pripraviť projekty, štúdie, projektové dokumentácie, následne pripraviť žiadosti pre získanie nenávratných finančných prostriedkov a v neposlednom rade aj jej schopnosť schválené projekty realizovať. Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov zodpovedne pristupujú k tvorbe svojich rozpočtov, viacročných rozpočtov aj k ich čerpaniu. Rozpočty obcí neobsahuje zámery a ciele, ktoré budú obce realizovať z výdavkov svojich rozpočtov (program obce).

Silným nástrojom rozpočtovej disciplíny v obciach je zavedený systém finančnej kontroly, najmä základná finančná kontrola a administratívna finančná kontrola. Obec Vyšný Kručov nemá žiadne úverové zaťaženie, ostatné obce primerane využívajú aj bankové úverové zdroje.

V majetku obce Abrahámovce sa nachádzajú najmä nehnuteľnosti: miestne cesty v dĺžke 2,5 km, budova obecného úradu, budova základnej školy, budova Hasičskej zbrojnice, budova Domu smútku. Obec dala časť svojho majetku do správy Základnej škole s materskou školou. V majetku obce Buclovany je budova zbrojnice, zvonica, budova domu nádeje, altánky. Obec Koprivnica má vo svojom majetku najmä miestne cesty a budova obecného úradu. Majetkom obce Lopúchov je hlavná cestná komunikácia v dĺžke 1,7 km vrátane chodníkov, miestne komunikácie v dĺžke 1,4 km, most cez potok k MK na obecný cintorín, miestny cintorín, budova obecného úradu a kultúrneho domu, budova materskej školy vrátane detského ihriska, budova obecnej knižnice, budova požiarnej zbrojnice, futbalový areál – šatne s príslušenstvom, verejná kanalizácia, verejný vodovod, verejné osvetlenie, miestny rozhlas, bezplatná wifi sieť na verejných priestranstvách v obci, lesné a iné pozemky. Obec časť svojho majetku aj zverila do správy. V majetku obce Stul'any sú miestne cesty v dĺžke 3,2 km, budova obecného úradu, budova materskej školy, budova základnej školy, budova hasičskej zbrojnice, budova domu smútku. Majetkom obce Vyšný Kručov sú miestne cesty v dĺžke 1,5 km, budova Obecného úradu, budova domu smútku, budova požiarnej zbrojnice, zvonica, miestny cintorín, detské ihrisko, verejné osvetlenie, obecný rozhlas, priepusty, prístrešok na autobusovej zastávke. Obec Vyšný Kručov časť svojho majetku zverila do správy. Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov nie sú zakladateľmi žiadnej obchodnej spoločnosti ani svoj majetok nemajú založený v žiadnej obchodnej spoločnosti.

¹⁰ § 2 písmeno a) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUCHOV**

Tabuľka: Základný rozpočtový vývoj obcí

OBEC	2020	2021	2022	2023	2024	Úverové zaťaženie
ABRAHÁMOVCE	Vývoj príjmov celkom					10 000
	147 140	146 769	153 232			
	Vývoj výdavkov celkom					
	235 800	204 800	197 580			
BUCLOVANY	Vývoj príjmov celkom					
	Vývoj výdavkov celkom					
KOPRIVNICA	Vývoj príjmov celkom					148 503
	492 438	880 104	251 896	148 599	148 599	
	Vývoj výdavkov celkom					
	752 545	1703300	448 427	360100	366760	
LOPÚCHOV	Vývoj príjmov celkom					7 600
	356 813	145 735	146 100	138 135	138 850	
	Vývoj výdavkov celkom					
	350 874	145 873	146 100	138 135	138 850	
STUĽANY	Vývoj príjmov celkom					121 435
	397 930	361 257	318 379	296 030	294 820	
	Vývoj výdavkov celkom					
	291 783	519 241	354 676	296 030	294 820	
VYŠNÝ KRUČOV	Vývoj príjmov celkom					
		33 822	41 503	44 100	44 100	
	Vývoj výdavkov celkom					

Uvedené v €.

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov, 2022

7.2 RIADENIE SAMOSPRÁVY

Obce vo svojej činnosti zabezpečujú originálne – samosprávne kompetencie, aj prenesený výkon štátnej správy. Rýchly vývoj informačných technológií a potreba okamžitého prístupu k niektorým informáciám, ako aj program vzájomného prepojenia informácií verejnej správy vyžaduje kvalitné technické zázemie. Obce s výnimkou obce Koprivnica sú zapojené do DEUS - DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska. DEUS vybudoval a prevádzkuje systém pre elektronizáciu agendy miest a obcí Dátové centrum obcí a miest (DCOM). Obec Koprivnica je napojená prostredníctvom miniCOM. Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any majú pre výkon svojich kompetencií technické a softwarové zázemie aktuálne postačujúce. Obec Vyšný Kručov potrebuje dobudovať svoje technické a softwarové zázemie, ktoré aktuálne nevyhovuje potrebám okamžitého prístupu k niektorým informáciám. S postupným rozširovaním požiadaviek na prepojenie verejnej správy bude v podmienkach jednotlivých obcí potrebné zohľadniť pravidelnú aktualizáciu softwarového aj hardwarového vybavenia úradov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Pre zabezpečovanie malých obecných služieb nemajú obce dostatočné technické a technologické vybavenie. V jednotlivých obciach chýba technické zázemie pre udržiavanie miestnych ciest a verejného priestranstva.

Výkonným zázemím každej obce a jej orgánov - starostu obce a obecného zastupiteľstva obce je obecný úrad, ktorý zabezpečuje potrebné organizačné aj administratívne úkony a komplexnú komunikáciu s občanmi. Obce zamestnávajú najmä odborných administratívnych zamestnancov a technických zamestnancov, obce Koprivnica, Lopúchov, Stuľany zamestnávajú aj pedagogických zamestnancov. Starostovia jednotlivých obcí neustále dbajú o zabezpečenie pravidelného vzdelávania zamestnancov obce v súvislosti s implementáciou aktuálnej legislatívy aj v súvislosti v rozvojom informačných technológií a využívania elektronických služieb verejnej správy. Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sú účastníkmi zmluvy o zriadení Spoločného obecného úradu so sídlom v obci Richvald.

8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

8.1 STAV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Obce nemajú dostatočne vybudovanú a dobudovanú technickú infraštruktúru v rámci svojho územia. Na území obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je vybudovaný verejný vodovod, ktorý je v majetku Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Košice, na území obcí Lopúchov a Stuľany je vo vlastníctve obcí a obce ho prevádzkujú prostredníctvom Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Košice. V obci Vyšný Kručov je potrebné vodovod dobudovať. Prietok vody je dostatočný, pre zabezpečenie plynulosti dodávky vody nie je potrebné zväčšiť objem vodojemu v obciach.

Výstavba plynofikácie bola v obciach ukončená. Plynofikácia obcí veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynofikácii obcí došlo k zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporne prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia, najmä ovzdušia. Obyvatelia využívajú tuhé palivá len prechodne, aktuálne len podľa vývoja cien v čase, ak je ponuka tuhých palív mimoriadne cenovo výhodná. Územie obcí je napojené na rozvody SPP, a.s., závod Košice. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Systém likvidácie odpadových vôd je v obciach Koprivnica, Lopúchov, Stuľany postačujúci. Na území obcí je vybudovaná kanalizačná sieť, ktorá odvádza splaškové vody do čističky odpadových vôd. Na území obce Vyšný Krušov je potrebné dobudovať kanalizáciu pre celé územie obce, v obci Stuľany je potrebné kanalizáciu sfunkčniť. Verejná kanalizácia je v majetku Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Košice, v obci Lopúchov je vo vlastníctve obce a obec ju prevádzku prostredníctvom Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Košice. Pred dokončením je centrálna čistička odpadových vôd v obci Koprivnica pre obce Koprivnica, Lopúchov, Stuľany. V obciach Abrahámovce, Buclovany, Vyšný Krušov je systém likvidácie odpadových vôd nevyhovujúci. Chýba vybudovanie kanalizačnej siete a čistička odpadových vôd. Splaškové odpadové vody v obciach sú odvádzané spravidla do zastaralých septikov a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže často dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia. Nemaľým problémom je aj zamedzenie vypúšťania časti splaškových odpadových vôd do cestných rigolov zaústených do povrchových tokov.

V obciach nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a.s., závod Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej navýšenie. Rozvodná vzdušná sekundárna sieť v obci je na betónových stĺpoch.

Na území obce existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Slovak Telekom a.s., vyhovujúce a postačujúce je pokrytie signálom komerčných operátorov. Územie obce je pokryté televíznym signálom, obec nie je napojená na žiadnu káblovú televíziu. Pripojenie na internet je dobré, internet je bežne prístupný pre obyvateľstvo v dostačujúcej miere, kapacite a rýchlosti. Internetové pripojenie je hlavne cez mobilných operátorov. V obci Lopúchov je od roku 021 na verejných priestranstvách bezplatná wifi sieť zabezpečená prostredníctvom projektu Wifi pre Teba.

Obce majú vybudované verejné osvetlenie. V obci Lopúchov je verejné osvetlenie po čiastočnej rekonštrukcii, v ostatných obciach je potrebná modernizácia verejného osvetlenia vrátane svetelných telies tak, aby verejné osvetlenie zodpovedalo súčasným potrebám energetickej úspornosti. Podobne aj obecný rozhlas je v obci Lopúchov po čiastočnej rekonštrukcii v ostatných obciach vyžaduje investície do svojej modernizácie. Obce nemajú vybudovaný kamerový systém na svojich územiach, vybudovanie kamerového systému zvýšilo bezpečnosť obyvateľov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Tabuľka: Technická infraštruktúra v obciach

INFRŠTRUKTÚRA	PLYNOVOD	VODOVOD	KANALIZÁCIA	ČOV	OBEČNÝ ROZHĽAS	VEREJNÉ OSVETLENIE
OBEČ						
ABRAHÁMOVCE	áno	áno	nie	nie	áno	áno
BUCLOVANY	áno	áno	nie	nie	áno	áno
KOPRIVNICA	áno	áno	áno		áno	áno
LOPÚCHOV	1999	2020	2007		áno	áno
STUĽANY	1998	1993	1998		1947	áno
VYČNÝ KRÚČOV	1999	1960	nie	nie	1967	1946

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Krúčov, 2022

8.2 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Na území obcí vzniká komunálny odpad, hlavne zmesový odpad a biologický odpad. Obce v súlade s ustanoveniami zákona č. 79/2015Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zabezpečujú triedený zber odpadu vo všetkých komoditách komunálneho odpadu, nakladanie s ním aj jeho odvoz. V obciach je separovaný zber odpadu z obalov a odpadu z neobalových výrobkov zbieraných spolu s obalmi zo skla, z plastu, z papiera, z kovu aj z viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky, ďalej zber jedlých olejov a tukov, objemného odpadu, odpadu s obsahom škodlivých látok, drobného stavebného odpadu aj biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad a parkov. Obce zároveň umožňujú zber elektroodpadu a použitých prenosných batérií a akumulátorov a automobilových batérií a akumulátorov. Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Krúčov na svojom území nezabezpečujú triedený zber biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností, ale umožňujú pôvodcom biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností vlastné kompostovanie. Dôvodom nezavedenia triedeného zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností je uplatnenie výnimky.¹¹ Odvoz odpadu je zabezpečený prostredníctvom zmluvných partnerov obce. Pre zvýšenie miery triedenia komunálnych odpadov obce využívajú a zavádzajú legislatívne nástroje tak, aby boli obyvatelia obcí motivovaní k zvýšeniu miery separovania a zároveň aby bol výber poplatkov za komunálne odpady postačujúci pre úhradu nakladania s odpadom a zabezpečenie jeho vývozu.

¹¹ § 81 odsek 21 písmeno b) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

V obciach sa nenachádza kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad ani nie je vybudovaný zberný dvor. Obce podporia výstavbu a prevádzku kompostoviska aj zberného dvora. Pre zber a spracovanie biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad a parkov, najmä trávy a konárov obciam chýba mulčovač a štiepkovač.

Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je však potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na možný vznik malých nepovolených skládok, nakoľko časti obyvateľov v obciach ešte chýba dostatočná ekologická zodpovednosť. Obce dbajú na to, aby sa v ich katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

8.3 DOBROVOĽNÁ POŽIARNA OCHRANA

V obciach Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Krušov je dlhoročná tradícia Dobrovoľného hasičského zboru. Dobrovoľný hasičský zbor je zameraný na zásahovú činnosť pri požiaroch, zabezpečuje protipožiarnu prevenciu a výchovu na predchádzanie požiarov v obci. Aktívne sa zapája do protipovodňových akcií aj do aktivít súvisiacich s pandemickou situáciou. V obciach Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Krušov sa nachádza požiarne zbrojnica. V rámci zabezpečovania požiarneho zborov získali obce Koprivnica, Lopúchov, Stulňany od Ministerstva vnútra SR autá IVECO, všetky obce majú aj protipovodňové vozíky.

9. KULTÚRA A ŠPORT

Na organizovanie spoločenských a kultúrnych akcií obce využívajú svoje kultúrne domy, ktoré sú súčasťou kultúrno-správnej budovy, alebo sú to samostatne stojace budovy. Kultúrne domy je potrebné rekonštruovať tak, aby zodpovedali energetickej úspornosti budov, potrebná je aj rekonštrukcia vnútorných priestorov, rekonštrukcia sociálnych zariadení a rozvodov médií aj modernizácia vnútorného vybavenia a zariadenia, vrátane kuchýň a ich zázemia pre skladovanie a prípravu potravín a jedál.

Ponuka kultúrnych a spoločenských aktivít je pomerne bohatá. Obce každoročne organizujú tanečné zábavy, fašiangový ples, deň matiek, deň detí, deň dôchodcov, vianočné akademie a ochotnícke divadlo.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Pre športové aktivity majú obyvatelia obce k dispozícii viaceré športoviská. V obciach sa konajú športové víkendy a futbalové turnaje, stolnotenisové turnaje, volejbalové zápasy aj tenisové turnaje. Aj napriek týmto aktivitám občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a dospelých.

Za ďalšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami musia občania dochádzať do väčších centier.

V rámci spoločenského a športového vyžitia občania využívajú modernizovanú oddychovú zónu v centre svojich obcí, v niektorých častiach obcí občanom chýbajú lavičky, altánky, piknikové plochy.

Tabuľka: Prehľad kultúrnych a športových možností v obciach

KULTÚRNE, ŠPORTOVÉ ZARIADENIE	KULTÚRNY DOM	DETSKÉ IHRISKO, ŠPORTOVISKO	ZARIADENÉ FUTBALOVÉ IHRISKO	NEZARIADENÉ IHRISKO, ŠPORTOVÁ PLOCHA	KLZISKO	TENISOVÉ IHRISKO	INÉ
OBEČ							
ABRAHÁMOVCE	áno	áno	áno	áno	nie	áno	
BUCLOVANY	áno	áno	áno	áno	nie	áno	
KOPRIVNICA	áno	áno	áno	nie	nie	áno	
LOPÚCHOV	áno	áno	áno	nie	nie	nie	áno
STUĽANY	áno	áno	áno		nie	áno	
VYČNÝ KRÚČOV	áno	áno	nie	nie	nie	nie	

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Krúčov, 2022

10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Krúčov majú ambíciu pripraviť pre svoje potreby a investície kvalitné investičné projekty v súlade so schváleným dokumentom Programu rozvoja obcí. Obec Abrahámovce má pripravené projekty na výstavbu chodníka, na rekonštrukciu budovy obecného úradu s materskou školou a na rekonštrukciu miestnych komunikácií. Obec Buclovany má aktuálne pripravené projekty na rekonštrukciu zvonice, rekonštrukciu fasády a schodov kultúrno-správnej budovy, na rekonštrukciu schodov Domu nádeje, rekonštrukciu verejného osvetlenia aj na úpravu parkoviska pri cintoríne. Projekt na zateplenie kultúrno-správnej budovy, projekty na rekonštrukciu miestnych komunikácií a verejných priestranstiev, projekt na výstavbu zberného dvora, na výstavbu kompostoviska, projekt na výstavbu šatní pri futbalovom ihrisku aj projekt na individuálnu bytovú výstavbu má

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

pripravené obec Koprivnica. Obec Lopúchov má pripravený projekt na zvýšenie energetickej efektívnosti obecného úradu, Kultúrneho domu a Materskej školy Lopúchov, projekt na obnovu cestnej infraštruktúry v obci, projekt na výstavbu Domu smútku aj projekt na protipovodňové opatrenia v katastri obce, v príprave sú projekty na športovo oddychovú zónu s multifunkčným ihriskom a na výstavbu nájomných bytov. Obec Vyšný Kručov má pripravený projekt na výstavbu chodníka a projekt na dostavbu a obnovu obecnej cesty a odvodňovacích kanálov.

Ostatné projekty budú obce pripravovať po schválení Programu rozvoja obcí v nadväznosti na časovú os jeho plnenia a v súlade s prípravou žiadostí o nenávratné zdroje financovania.

11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ

Pre analýzu vnútorného prostredia boli identifikované viaceré kľúčové oblasti, v ktorých spracovateľ sledoval vývoj za posledných najmenej šesť rokov. Hodnotenie vnútorného prostredia je dôležité pre rozpoznanie silných a slabých stránok obcí. Pre potreby spracovania Programu rozvoja obcí boli identifikované, sledované a vyhodnotené oblasti: geografia, demografia, vzdelanosť obyvateľov, zamestnanosť obyvateľov, domový a bytový fond, zdravotné, sociálne služby a služby občianskej vybavenosti, školstvo, ekonomika, technická infraštruktúra, kultúra a šport. Spracovateľ v jednotlivých oblastiach hodnotenia uvádza k textu aj prehľadné tabuľky.

Medzi silné stránky obcí patrí početné zastúpenie obyvateľov v produktívnom veku, prevaha obyvateľov so vzdelaním pre potreby trhu práce, ochota ľudí vzdelávať sa a rekvalifikovať. Silné stránky obcí možno hodnotiť ako výborný predpoklad pre ich rozvoj.

Naopak, medzi slabé stránky je potrebné zaradiť hlavne nedostatočnú podporu podnikania a začínajúcich podnikateľov a nedostatok vlastných finančných možností obcí pre väčšie rozvojové investície a aktivity.

Podrobné zhodnotenie silných aj slabých stránok obce je v SWOT.

Tabuľka: Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát			
Oblasť dát / téma	Zdroj dát	Oblasť dát / téma	Zdroj dát
Geografia	obce	Služby	obce
Demografia	obce	Školstvo	obce
Vzdelanosť	obce	Ekonomika	obce
Zamestnanosť	obce	Technická infraštruktúra	obce
Domový fond	obce	Kultúra, šport	obce

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

A II. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCÍ

12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCIACH

12.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA VÝVOJA NEZAMESTNANOSTI V OBCIACH

Po prechode slovenského ekonomického systému na trhové hospodárstvo sa prejavili zmeny na trhu práce. Trh práce významne ovplyvňuje nerovnomerný rozvoj jednotlivých regiónov v rámci Slovenska. Nezamestnanosť sa zaradila medzi hlavné negatívne rysy spoločnosti, najmä v regiónoch, kde je záujem investorov z rôznych dôvodov nízky. Dlhodobá nezamestnanosť sa pritom stala ekonomickým, psychologickým, sociálnym a kultúrnym problémom. Jej dôsledkom je nútená pravidelná a dlhodobá migrácia za prácou do vzdialenejších regiónov aj do zahraničia.

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov patria medzi obce s dlhodobou vyššou a stabilnou mierou nezamestnanosti. Dôvody takejto miery nezamestnanosti môžeme vidieť vo viacerých príčinách. V prvom rade je to zrušenie a zlikvidovanie viacerých podnikov ľahkého priemyslu, ktoré mali v regióne svoju tradíciu a zamestnávali značný počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Boli to hlavne podniky v oblasti spracovávanía potravín a poľnohospodárskych produktov, poľnohospodárske podniky, strojárne podniky. Okrem zamestnávania tieto podniky zároveň pripravovali na svoje profesie množstvo mladých ľudí v rámci učňovského a stredného odborného školstva. Ľudia, dnes už v strednom veku, vyškolení pre tieto tradičné profesie a remeslá dnes v tomto regióne nenachádzajú svoje uplatnenie.

V nemalej miere ďalšou možnou príčinou vysokej miery nezamestnanosti je aj malé zastúpenie obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním. Títo obyvatelia by vedeli a mali schopnosti rozvinúť v regióne malé a stredné podnikanie, prípadne priťahnúť zaujímavého investora pre rozvoj ľahkého priemyslu. V obciach je práve opačný trend, kedy obyvatelia regiónu s vysokoškolským vzdelaním sú nútení odchádzať a nájsť si svoje uplatnenie v iných častiach Slovenska a v zahraničí.

Veľkou mierou k vysokej nezamestnanosti prispieva aj nezamestnatelnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov. V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na ďalšiu možnú príčinu vysokej miery nezamestnanosti, a tou je nízka kúpyschopnosť obyvateľov obce aj celého regiónu. Tá má za následok likvidáciu viacerých drobných podnikateľov, ktorí zabezpečujú predovšetkým predaj

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

poľnohospodárskej produkcie, drobné služby občianskej vybavenosti, opravárenské a drobné stavebné činnosti a podobne. V záujme poskytovania nízkych cien a prispôsobenia sa kúpyschopnosti obyvateľov tieto nemôžu vytvoriť ďalšie pracovné miesta a počítať s rozvojom vlastnej firmy.

Uvedené hlavné príčiny sú dlhodobé a ani vďaka aktívnej politike trhu práce nie sú uspokojivo minimalizované.

Územie obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov podľa územnosprávneho členenia patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v meste Bardejov, ktorý sa zaoberá aktívnou politikou zamestnanosti. Je miestom vyhodnocovania trhu práce, evidencie nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a rekvalifikácie.

12.2 PODNIKATEĽSKÉ ZÁZEMIE

Okrem najväčších zamestnávateľov v regióne pôsobia v obciach a ich okolí aj menší podnikatelia a samostatne hospodáriaci roľníci. Menší podnikatelia najčastejšie nezamestnávajú žiadnych ďalších zamestnancov, v malej miere zamestnávajú do päť zamestnancov.

Tabuľka: Typy podnikateľských subjektov v obciach

TYP PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU	PODNIKATELIA FYZICKÉ OSOBY	PODNIKATELIA PRÁVNICKÉ OSOBY	SAMOSTATNE HOSPODÁRIACI ROĽNÍCI
OBEČ			
ABRAHÁMOVCE	4	1	3
BUCLOVANY			
KOPRIVNICA	12	5	11
LOPÚCHOV	5	1	4
STUĽANY	5	2	
VYŠNÝ KRÚČOV	8	0	0

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov, 2022

Dominantným podnikateľským odvetvím je stavebníctvo, poľnohospodárstvo a lesníctvo a verejná správa. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov z hľadiska optimalizácie nezamestnanosti v obci a regióne patria Strojárne Bardejov, Nemocnica Bardejov, úrady verejnej správy a školstvo.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY V OBCIACH

Na označenie nepodnikateľských subjektov, mimovládnych organizácií, spolkov či združení sa na Slovensku zaužíval pojem tretí sektor. Existencia týchto subjektov a ich zúčastňovanie sa na živote spoločnosti charakterizuje občiansku spoločnosť. V podmienkach územnej samosprávy je to ideálna symbióza, kedy tretí sektor pôsobí v oblastiach, kde dopĺňa manažment samosprávy. Spolkový a záujmový život v obciach a v celom mikroregióne má dlhodobú tradíciu.

13.1 MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou vytvorené súkromnými osobami alebo organizáciami, ktoré sa nezúčastňujú na vláde a ani vo vláde nemajú svojich zástupcov (vrátane orgánov územnej samosprávy). Ich mimovládny charakter je daný tým, že štát, ani orgány územnej samosprávy vrátane ich predstaviteľov nemajú nijaký vplyv na vedenie organizácie alebo iné ovplyvňovanie ich činnosti. Mimovládne organizácie sú inštitucionalizované, nezávislé a spravidla zriadené na verejno-prospešné účely. V podmienkach Slovenska sú mimovládne inštitúcie ako nezávislé výskumné, hodnotiace a poradné organizácie, ich pôsobnosť je globálna so zameraním na vybrané odvetvia spoločnosti a riadenia hospodárstva. Na území obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Kručov nemá sídlo žiadna mimovládna organizácia.

13.2 SPOLKY A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE

Spolková a záujmová činnosť má v obciach tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít. Obce majú bohatú tradičnú spolkovú činnosť. Prehľad aktuálne pôsobiacich spolkov a združení v jednotlivých obciach je v tabuľke.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Tabuľka: Spolky a záujmové organizácie v obciach

OBEČ	SPOLOK, ZÁUJMOVÁ ORGANIZÁCIA
ABRAHÁMOVCE	Futbalový klub, Miestny odbor MS, Urbár, DHZ
BUCLOVANY	
KOPRIVNICA	Urbár pozemkové spoločenstvo, Poľovnícke združenie Barancov, TJ družstevník Koprivnica, DHZ
LOPÚCHOV	Evanjelický c. zbor a.v., Rímsko katol. cirk. zbor, DHZ, MS SČK, ZO JDS, TJ Hviezda Lopúchov
STUĽANY	JDS, Únia žien Slovenska
VYČNÝ KRUCHOV	DHZ

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krušov, 2022

Obce činnosť spolkov podporujú finančne podľa možností rozpočtu tej – ktorej obce, ale aj nefinančne poskytnutím obecných priestorov na ich činnosť, pri propagácii a podobne.

14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cez katastrálne územie obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krušov prechádzajú cesty tretej triedy III/3490, III/3500, ktoré prepájajú jednotlivé obce s obcou Raslavice a s cestou druhej triedy v smere na mesto Bardejov a mesto Prešov aj s obcou Marhaň a s mestom Gíraltovcami. Dopravná obslužnosť je zabezpečená celoplošne autobusovou dopravou súkromných prepravcov, spadajúcich pod Prešovský samosprávny kraj. Frekvencia autobusových spojov medzi obcou Lopúchov a okresným mestom Bardejov je uspokojivá, ale frekvencia spojov medzi obcou a mestom Gíraltovcami nedostačujúca, hlavne v poobedňajších hodinách, keď sa obyvatelia obce vracajú z práce. Frekvencia autobusových spojov medzi obcou Vyšný Krušov a okresným mestom Bardejov nie je dobrá. Obec Vyšný Krušov je koncovou obcou, nie je na hlavnej trase medzi Bardejovom a Gíraltovcami a aj po viacerých žiadostiach zo strany obce aj samotných obyvateľov Prešovský samosprávny kraj odmieta zachádzanie spojov z okresného mesta a opačne do obce. Obyvatelia obce Vyšný Krušov sú odkázaní na kombináciu

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

autobusového spojenia. Frekvencia spojov medzi obcou Vyšný Kručov a mestom Giraltovce je postačujúca.

Katastrálnym územím obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov neprechádza žiadna železničná trať, vlaková zástavka je v obci Raslavice.

15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie človeka, tvorí životné prostredie - environment. Je predpokladom jeho ďalšieho vývoja a tvorí ho najmä ovzdušie, voda, pôda, horniny a ďalšie organizmy. Inak povedané, životné prostredie je súbor všetkých činiteľov, s ktorými prichádza do styku živý subjekt, ktorými je obklopený a na ktoré priamo i nepriamo pôsobí. Životné prostredie je jednou z určujúcich zložiek kvality života spoločnosti, logicky tvorí dôležitú súčasť aj pri analýze vonkajšieho prostredia rozvoja obce.

15.1 OVZDUŠIE A HLUK

V katastrálnom území obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sa nenachádzajú veľké zdroje znečisťovania ovzdušia, čo pozitívne vplýva na kvalitu ovzdušia. Lokálne je ovzdušie znečistené len výfukovými plynmi cestnej dopravy a spaľovaní tuhého paliva v intraviláne obce v domácnostiach, ktoré prechodne využívajú tuhé palivá na vykurovanie. Znečistenie ovzdušia malými znečisťovateľmi bolo čiastočne odstránené plynofikáciou obcí. Obce zatiaľ centrálnie nevyužívajú žiadne alternatívne zdroje energie, v obciach alternatívne zdroje energie individuálne využívajú niektorí obyvatelia.

Zaťaženosť prostredia hlukom v obci je malá. Hluk vzniká hlavne z automobilovej dopravy na ceste III. triedy a miestnych komunikáciách, keďže obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov nemajú priemyselné prevádzky.

15.2 PÔDA

V katastri obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sa nenachádzajú žiadne významné zdroje znečistenia životného prostredia, je možné predpokladať, že pôdy sú tu málo znečistené, bez ťažkých kovov. Jediným znečisťovateľom sú zastaralé septiky

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

v obciach Abrahámovce, Buclovany a Vyšný Kručov. V súvislosti s hospodárením na pôde sú stresovým faktorom poľnohospodárske meliorácie a rekultivácie, ktoré boli vybudované na pôde koncom 20. storočia. Ich realizáciou došlo na mnohých miestach k zmene pôvodných rastlinných spoločenstiev. Malým znečisťovateľom pôdy v katastri obce Lopúchov je poľnohospodárska a živočíšna výroba – AGRO Raslavice, s.r.o. Kvalita pôdy je ovplyvnená poľnohospodárskou výrobou, aplikáciou hnojív a pesticídov v procese výroby.

15.3 VODNÉ PLOCHY

Hydrografický je riešené územie odvodňované tokom rieky Topľa aj sieťou potokov, celá hydrografická sústava patrí do Povodia Bodrogu. Cez obce Abrahámovce, Buclovany a Koprivnica preteká potok Koprivnička, ktorý nie je upravený, cez obec Buclovany aj Železný potok. Cez obce Lopúchov a Stuľany preteká Stuliansky potok ktorý v obci Lopúchov nie je upravený, upravený je v intraviláne obce Stuľany. V obci Buclovany sa nachádza protipožiarna nádrž. Breh rieky Topľa je čiastočne spevnený. V čase príválových dažďov dochádza ku kritickej výške hladiny rieky Topľa a často hrozí aj jej vylievanie z koryta. V dôsledku klimatických zmien sa pri náhlych a nárazových zrážkach čoraz častejšie vylievajú aj potoky, ktoré za bežných okolností majú nízku hladinu. Časť intravilánu obce Vyšný Kručov sa nachádza záplavovom území rieky Topľa, aj potok Koprivnička zaplavuje cestu tretej triedy vedúcu do obce. Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany sa nenachádzajú v záplavovom pásme.

V katastri obcí sa nenachádza žiadny významný priemyselný zdroj znečistenia vôd. Znečistenie povrchových vôd v katastrálnom území obcí Abrahámovce, Buclovany a Vyšný Kručov negatívne ovplyvňuje absencia splaškovej kanalizácie.

Na území obcí je výskyt aj vodných liečivých prameňov, ktorých súčasný stav nie je úplne preskúmaný, zdokumentovaný a ani využívaný. Na území obce Abrahámovce je sírny prameň, na území obce Koprivnica sú tri sírnaté pramene.

15.4 PRÍRODA A KRAJINA

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku Úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Lokalita obcí je bohatá na lesy, pahorkatinový povrch tvorí výborné zázemie pre výstavbu a rozvoj cyklotrás, bežeckých tratí a náučných chodníkov. V katastri obce Koprivnica je Chránené územie Sídliisko – praveké polyfunkčné sídlisko z neskorej doby latenskej, staršej doby rímskej, z druhej polovice 9-teho a začiatku 10-teho storočia. Sídliisko je situované na ľavobrežnom úbočí potoka Roveň nad sútokom s Koprivničkou severozápadne od obce na hranici s katastrom obce Buclovany v polohe Širiava.

Katastrálne územie obcí Abrahámovce, Buclovany, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov nezasahuje do ochranného pásma žiadneho parku či chránenej oblasti.

16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A INÉ POZORUHODNOSTI

Obce a celý mikroregión disponujú bohatým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Poloha obcí a koncepčne zvládnuté prepojenie zaujímavostí a služieb v rámci celého regiónu má potenciál prilákať rodiny s deťmi na výlety, seniorov na nenáročné prechádzky v prírode, žiakov na ozdravné pobyty aj milovníkov poľovačiek. Región je bohatý na sakrálné pamiatky a drevené kostolíky prevažne východného obradu, obyvatelia sa starajú o niekoľko cintorínov z 1. svetovej vojny a v obciach badať záujem o zriaďovanie typických sedliackych domov. Pridanou hodnotou pre rozvoj cestovného ruchu je príroda bez vonkajšieho znečistenia, príležitosťou pre rozvoj cestovného ruchu je vybudovanie siete predaja domácich poľnohospodárskych produktov z dvora aj predaja remeselných výrobkov.

Sprievodné služby cestovného ruchu, ako sú stravovacie možnosti, ubytovacie kapacity, zmenárenské služby, požičovňa bicyklov, bežeckých lyží a ďalších športových potrieb, alebo služby sprievodcov a tlmočníkov v obciach nie sú a je potrebné ich vybudovať aj v nadväznosti na lokalizáciu takýchto služieb v rámci celého mikroregiónu. Propagácia obcí, regiónu a jeho pamiatok a krás vo vzťahu k návštevníkom je veľmi slabá. Obce nemajú dostatok vlastných finančných zdrojov na zabezpečenie rozvoja cestovného ruchu.

Tabuľka: Pamätihodnosti a prírodné úkazy v obciach

OBEČ	PAMÄTIHODNOSŤ, PRÍRODNÝ ÚKAZ
ABRAHÁMOVCE	Kostol sv. Anny, mohyla

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

BUCLOVANY	Zvonica z roku 1913, nový kostol z roku 1995
KOPRIVNICA	Kostol sv. Ondreja - gotický kostol zo začiatku 14. storočia, Klasicistická kúria zo začiatku 19. storočia, sýpky, minerálne pramene
LOPÚCHOV	Evanjelický kostol a.v. zo 17. storočia – kultúrna pamiatka, Rímskokatolícky kostol z 19. storočia
STUĽANY	nový kostol z roku 2012
VYŠNÝ KRÚČOV	zvonica, vyhlásená za pamätihodnosť obce, staré drevené stavby zo začiatku 20. storočia slúžiace obyvateľom na drobnú poľnohospodársku činnosť

Zdroj: obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Krúčov, 2022

17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCÍ

Vonkajšie prostredie obcí je súhrn faktorov, ktoré obce nemôže vôbec ovplyvniť. Naopak toto prostredie ovplyvňuje obce a tie nemajú inú možnosť ako sa prvkom tohto prostredia čo najlepšie prispôsobiť. Externé prostredie a jeho prvky popisuje STEEP analýza, ktorej úlohou je identifikovať faktory ovplyvňujúce obce, ich projekty a výsledné profitovanie. Jednotlivé faktory môžeme rozdeliť do piatich hlavných kategórií, všetky majú spoločné to, že sa jedná o faktory tou – ktorou obcou neovplyvniteľné. Riešenie s nimi spojených problémov bude spočívať v prispôbení sa im tak, aby jednotlivé obce aj napriek nim mohli dosiahnuť stanovené ciele.

Tabuľka: STEEP analýza

SOCIÁLNE	TECHNOLOGICKÉ	EKONOMICKÉ	EKOLOGICKÉ	POLITICKÉ
Demografické zmeny	Vývoj technológií	Nové pracovné príležitosti	Nové trendy ochrany životného prostredia	Politika vlády v konkrétnej oblasti
Zmeny potrieb obyvateľov	Dostupná technológia a využívaná technológia	Využívanie ďalších zdrojov z EÚ	Európska legislatíva v životnom prostredí	Zmena legislatívy
Zmeny správania	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Noví investori	Dôsledky klimatických zmien	Legislatíva verejného obstarávania
Migrácia a imigrácia	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom eGovernmentu	Zmena fiskálnej politiky	Nové záväzky štátu vo vzťahu k EÚ	Presun kompetencií

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre podrobné zhodnotenie vonkajšieho – externého prostredia obcí boli identifikované a skúmané niektoré základné oblasti, ktoré ovplyvňujú rozvoj obcí, ale obce na ne nemajú dosah:

Ekonomické subjekty a zamestnávateľia pôsobiaci v obciach a v mikroregióne a jeho bezprostrednom okolí, nepodnikateľské subjekty obcí, dopravná infraštruktúra a dopravná

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

obslužnosť, životné prostredie a prírodné, historické a ďalšie zaujímavosti obcí a okolia. Z uvedených oblastí sa podrobným skúmaním definujú príležitosti a dajú sa predpokladať aj možné ohrozenia. K príležitostiam obcí je možné zaradiť prírodu bohatú na možnosti cykloturistiky, potenciál na rozvoj cykloturistiky, k ohrozeniam je potrebné zaradiť globálne nepriaznivé klimatické zmeny a s tým súvisiaca potreba rôznych opatrení na ochranu územia. Podrobnejšie sú príležitosti a ohrozenia v SWOT. Okres Bardejov bol s účinnosťou od 20. októbra 2017 zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR medzi najmenej rozvinuté okresy.

A III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA OBCÍ

Univerzálna analytická technika zameraná na zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť obce, mikroregiónu sa nazýva SWOT analýza. Najčastejšie je SWOT analýza používaná ako situačná analýza v rámci strategického riadenia, je súčasťou Programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí. Autorom SWOT analýzy je Albert Humphrey, ktorý ju navrhol v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. SWOT je akronym z počiatočných písmen anglických názvov jednotlivých faktorov:

Strengths – silné stránky

Weaknesses – slabé stránky

Opportunities – príležitosti

Threats – hrozby, ohrozenia

V SWOT analýze vo všetkých faktoroch budeme sledovať 3 základné oblasti - priority, ktoré tvoria kostru následnej – strategickej časti dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Krúčov:

Ľudia a kvalita života

Infraštruktúra a životné prostredie

Ekonomika a riadenie obce

Ľudia a kvalita života – táto oblasť je prvou riešenou prioritou a tomu zodpovedá aj jej záujem a postavenie. Pre zlepšenie kvality života obyvateľov obcí boli podrobnejšie analyzované viaceré vstupné informácie analýzy vnútorného prostredia, aj analýzy vonkajšieho prostredia. SWOT

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

analýza sa v tejto oblasti opiera o kapitoly: 3 Krajina, 4 Obyvateľstvo, 5 Občianska vybavenosť a zázemie, 6 Školstvo, 9 Kultúra a šport, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obciach.

Infraštruktúra a životné prostredie – pre SWOT analýzu sú dôležité zistenia v kapitolách: 8 Technická infraštruktúra, 14 Dopravná infraštruktúra, 15 Životné prostredie, 16 Historické a kultúrne pamätihodnosti, prírodné úkazy a iné pozoruhodnosti.

Ekonomika a riadenie obcí – je oblasť, priorita, ktorú asi najviac ovplyvňuje aktuálne globálne dianie a z toho vyplývajúca aplikácia aktuálnej legislatívy. Pre SWOT analýzu sú sledované kapitoly: 7 Ekonomika a riadenie obcí, 10 Stav projektovej pripravenosti obcí, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obciach a 13 Nepodnikateľské subjekty.

Pri hodnotení súčasného stavu územia je potrebné zdôrazniť, že aktuálny stav rozvoja obcí v porovnaní so stavom pred rokom 2005 možno hodnotiť ako výrazný posun kvality života ich obyvateľov aj ako kvalitatívny posun zázemia, ktoré obce pre svojich občanov zabezpečujú. Úlohou Programu rozvoja obcí a jeho strategickej časti je tento stav udržať a naďalej rozvíjať.

Tabuľka: SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Ľudia a kvalita života ❑ Stabilizovaný demografický vývoj ❑ Silné zastúpenie ľudí v produktívnom veku ❑ Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať za prácou ❑ Ochota vzdelávať sa a rekvalifikovať sa ❑ Potenciál na vybudovanie poľnohospodárskych a remeselných dvorov ❑ Výhodné podmienky a možnosti pre stavbu nových rodinných domov ❑ Možnosti využívania rodinných domov na rekreáciu a víkendové bývanie ❑ Záujem obyvateľov zachovávať a propagovať tradície a zvyklosti ❑ Záujem obyvateľov o rozvoj obce ❑ Dostupnosť služieb v okresnom meste Infraštruktúra a životné prostredie ❑ Zachovalé územie a jeho atraktivita ❑ Primerané zázemie technickej infraštruktúry ❑ Organizovanie separovania zberu v obciach ❑ Bohatý prírodný potenciál ❑ Bohaté možnosti zabezpečenia ekoturistiky a cykloturistiky Ekonomika a riadenie obcí	Ľudia a kvalita života ❑ Nedostatočné sociálne služby a občianska vybavenosť ❑ Slabá prepojenosť vzdelanostnej štruktúry obyvateľov a možnosti trhu práce ❑ Nutnosť migrovať za vzdelaním a vyšším vzdelaním ❑ Nutnosť migrovať za prácou ❑ Neprimerane vysoká nezamestnanosť Infraštruktúra a životné prostredie ❑ Chýbajúca kanalizácia ❑ Chýbajúca čistička odpadových vôd ❑ Potreba rekonštrukcie miestnych komunikácií a odstavných plôch ❑ Zastaralé a neestetické stĺpy elektrického vedenia ❑ Nedostatočne riešená energetická úspora budov Ekonomika a riadenie obcí ❑ Malý záujem obyvateľov o elektronickú komunikáciu s obcou pri vybavovaní svojich potrieb a záujmov ❑ Nedostatočný záujem podnikateľov spolupracovať s obcou a podporovať jej aktivity ❑ Nedostatok finančných možností pre investičné zámery

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ☐ Obce s primeranou úverovou záťažnosťou
- ☐ Vyrovnané rozpočtové hospodárenie v obciach
- ☐ Mimoriadne zariadení, šikovní a starostliví starostovia
- ☐ Pripravené podmienky pre implementáciu elektronickej komunikácie
- ☐ Dlhodobo dobre zvládnutý manažment projektov
- ☐ Dobré podmienky pre podnikanie v cestovnom ruchu

- ☐ Nepostačujúca propagácia obcí a ich kultúrnych, historických a folklórnych tradícií a zvykov a tradičných výrobkov

PRÍLEŽITOSTI

Ľudia a kvalita života

- ☐ Vybudovanie poľnohospodárskych a remeselných dvorov
- ☐ Využívanie dostupných nástrojov na podporu začínajúcich podnikateľov
- ☐ Využívanie aktívnej politiky trhu práce vo vzťahu k absolventom
- ☐ Motivácia podnikateľov zamestnať obyvateľov obce
- ☐ Posilnenie rozvoja služieb v cestovnom ruchu
- ☐ Podpora rozvoja výstavby nových domov

Infraštruktúra a životné prostredie

- ☐ Využívanie životného prostredia na rozvoj cestovného ruchu, zhodnotenie nevyužitého prírodného potenciálu a miestnych zdrojov
- ☐ Posilnenie a podpora propagácie zdravých poľnohospodárskych výrobkov a produktov
- ☐ Využívanie prírodných a kultúrnych zaujímavostí na rozvoj cestovného ruchu
- ☐ Vybudovanie cyklotrás a náučných chodníkov
- ☐ Využívanie alternatívnych zdrojov energie
- ☐ Zabezpečenie energetickej efektívnosti budov

Ekonomika a riadenie obcí

- ☐ Aktívne využívanie možností čerpania nenávratných finančných príspevkov z projektov a grantov
- ☐ Aktívne zapojenie obyvateľov do diania v obciach
- ☐ Zlepšenie elektronickej komunikácie s obyvateľmi
- ☐ Aktívna a trvalá propagácia obcí a ich atraktivity a možností všetkými prostriedkami
- ☐ Podpora rozvoja spolkov a prostredníctvom nich aj propagácia folklórnych tradícií
- ☐ Zvýšenie atraktívnosti a využiteľnosti verejných priestranstiev
- ☐ Zlepšenie čistoty verejných priestranstiev

Zdroj: vlastné spracovanie

OHROZENIA

Ľudia a kvalita života

- ☐ Odchod mladých ľudí za prácou do mesta a iných regiónov
- ☐ Úbytok detí a starnutie obcí
- ☐ Neschopnosť rekvalifikácie dlhodobo nezamestnaných obyvateľov
- ☐ Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov a v dôsledku toho aj úbytok služieb
- ☐ Ohrozenie drobných služieb budovaním zázemia vo väčších mestách
- ☐ Malý záujem o podnikanie v službách

Infraštruktúra a životné prostredie

- ☐ Zánik tradičných remesiel a folklórnych zvykov
- ☐ Zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny
- ☐ Zhoršenie prírodného prostredia pre cestovný ruch
- ☐ Zhoršenie kvality vody v dôsledku nedobudovanej siete kanalizácie

Ekonomika a riadenie obcí

- ☐ Nedostatok financií na rozvojové projekty
- ☐ Nezáujem občanov o veci verejné
- ☐ Zánik spolkov

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRÚČOV**

Tabuľka: Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

DRUH RIZIKA	OBJEKT RIZIKA	ZDROJ RIZIKA	NEŽIADUCE DÔSLEDKY	PRAVDEPODOBNOSŤ
Individuálne	obce	Nezáujem obyvateľov o realizáciu aktivít v Programe rozvoja obcí	Nenaplnenie vízie a priorít Programu rozvoja obcí	veľmi nízka
Technické	obce	Dopravná zaťaženosť	Zhoršenie životného prostredia	stredná
Ekologické	obce	Identifikácia starých envirozáťaží	Zhoršenie životného prostredia	nízka
Sociálne	obce	Nedostatočné uplatnenie	Migrácia obyvateľov	stredná/nízka
Ekonomické	obce	Nezáujem investorov	Zvyšovanie nezamestnanosti	stredná

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

Základným implementačným dokumentom plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike je Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 - nové znenie (ďalej len „*Slovensko 2030*“). Dokument Slovensko 2030 zároveň plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR v súlade s ustanovením § 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj prijalo všetkých 193 štátov OSN. Agenda 2030 vyzýva na urýchlené kroky na podporu prosperity a zároveň na ochranu planéty, pričom uznáva, že *„ukončenie chudoby musí ísť ruka v ruke so stratégiami, ktoré budujú hospodársky rast a zaoberajú sa rôznymi sociálnymi potrebami vrátane vzdelávania, zdravia, sociálnej ochrany, pričom vytvárajú pracovné príležitosti pri riešení zmeny klímy a ochrany životného prostredia“*.¹²

Úlohou dokumentu Slovensko 2030 je nielen premietnuť a konkretizovať priority Agendy 2030 a Európskej zelenej dohody v špecifických podmienkach Slovenska, ale zároveň ako integrovaná rozvojová stratégia rámcovať verejné politiky štátu a rozvojové politiky územných samospráv s cieľom zabezpečiť ich koordináciu, synergiu, stabilitu a efektívnejšie využívanie verejných zdrojov. Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja:

- a) ochrana a rozvoj zdrojov,
- b) udržateľné využívanie zdrojov,
- c) rozvoj komunit.

Tieto programy sú chápané ako prierezové, integrujúce problematiku rôznych rezortov a rôznych úrovní štátnej správy a územnej samosprávy. Reagujú na hlavné výzvy nielen na národnej úrovni, ale berú do úvahy špecifiká regiónov Slovenska.¹³

Slovensko 2030 je základným východiskom aj pre regionálnu a miestnu samosprávu pri spracovaní programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Národné priority Agendy 2030 je potrebné premietnuť do programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja aj na úrovni územnej samosprávy. Plne v súlade s národnými prioritami Agendy 2030 je aj záväzok vlády SR definovaný v jej programovom vyhlásení,¹⁴ v ktorom sa zaviazala podporovať Slovensko vnútorne

¹² Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

¹³ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

¹⁴ Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

súdržné, silné a sociálne spravodlivé, schopné efektívne využívať verejné zdroje v záujme rozvoja regiónov a ochrany životného prostredia, aby sa Slovensko premenilo na inteligentnú, inovatívnu a transparentnú krajinu.

Na základe výstupov analýz boli definované tri priority regionálneho rozvoja:¹⁵

- a) udržateľná konkurencieschopná, environmentálne a inovačne orientovaná ekonomika regiónov,
- b) zvýšenie kvality života a využitie prírodného a ľudského kapitálu,
- c) harmonizácia regionálneho a územného rozvoja.

Tri priority regionálneho rozvoja sa premietajú do troch integrovaných rozvojových programov dokumentu Slovensko 2030, ktoré sú detailne rozpracované do cieľov, definovania kľúčových zmien, prioritných krokov a potrebných intervencií na dosiahnutie cieľov. Pri ich vypracovaní sa Slovensko 2030 ako základný implementačný dokument Agendy 2030 Organizácie spojených národov opiera okrem výstupov analýz aj o široký participatívny proces pri spracovaní úvodného dokumentu Národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja a Návrhu národných priorít implementácie Agendy 2030. Integrované rozvojové programy prepájajú Agendu 2030 a regionálny rozvoj a sú kľúčovým nástrojom naplnenia Agendy 2030 naprieč národnou, regionálnou a lokálnou úrovňou v nasledujúcej štruktúre:

1. Ochrana a udržateľný rozvoj prírodných a ľudských zdrojov, ako aj kultúrneho potenciálu, tak aby boli zachované pre ďalšie generácie a mohli byť využívané na ďalší rozvoj spoločnosti.
2. Premena hospodárstva SR do roku 2030 na konkurencieschopnú, inovačne orientovanú nízkouhlíkovú obehovú ekonomiku, ktorá bude efektívne zhodnocovať vzdelanie, ľudský potenciál a zdroje a bude environmentálne aj sociálne udržateľná a odolná proti vonkajším aj vnútorným nepriaznivým vplyvom.
3. Zefektívnenie a priblíženie správy verejných záležitostí občanom prostredníctvom vybudovania viacúrovňového integrovaného manažmentu rozvoja na národnej, regionálnej a miestnej úrovni²⁸. Zároveň je cieľom efektívne využívať územný potenciál regiónov.
4. Zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny v jednotlivých strategicko-programovacích regiónoch a zabezpečenie dostupnosti a kvality verejných služieb, práce a rovných príležitostí pre využitie potenciálu každého jednotlivca bez ohľadu na jeho sociálno-ekonomické zázemie či znevýhodnenie.

¹⁵ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

Pri tvorbe strategickej a programovej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov zohľadnili obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov uvedené dokumenty a v nich definované priority.

18. VYMEDZENIE POJMOV

VÍZIA

Teória definuje víziu ako želanú predstavu. V Programe rozvoja obcí je to želaná predstava obyvateľov obcí a ich reprezentantov o budúcnosti, o ideálnom stave. Je veľmi dôležité pre rozvoj obce mať spoločnú predstavu o budúcnosti, pretože len vtedy je vízia nástrojom na motiváciu, ak je víziou spoločnou. Formulácia rozvojovej vízie je úvodným krokom pri tvorbe strategickej časti dokumentu. K naplneniu tejto vízie by malo smerovať spracovanie samotnej stratégie a z nej vyplývajúcej realizácie konkrétnych rozvojových projektov v nadväznosti na finančný rámec.

PRIORITY, CIELE

Okrem vízie je potrebné v tejto časti identifikovať jednotlivé ciele a formulovať hlavné priority - problémové oblasti. Pôvodná hierarchia, štruktúra strategickej časti, definovaná v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov z roku 2016 je v súčasnosti aktuálne rozpracovaná v nadväznosti na aktualizované národné dokumenty. Každá priorita je vymedzená cieľmi, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou opatrení.

OPATRENIA, AKTIVITY

Naplnenie cieľov je špecifikované opatreniami. Každé opatrenie je konkretizované aktivitami, od ktorých sa odvíjajú projekty naplňujúce celú stratégiu rozvoja obcí.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

19. VÍZIA OBCÍ

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov v roku 2028 sú prosperujúce obce, ktoré svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivujú ľudí trvať v obci v rámci regiónu usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj každej obce aj celého regiónu. Obyvatelia nemusia za prácou cestovať do zahraničia alebo vzdialených regiónov, ale vedia sa uplatniť v obci a blízkom okolí, či v blízkom regióne. Obce majú vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné cesty a dostatok oddychových zón a zelene vo svojom centre. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, starajú sa o prírodu a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné produkty ostatným obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcom potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Dostupné sú aj pracovné príležitosti v ostatných odvetviach. Obyvatelia každej obce sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizovaním pravidelných sezónnych akcií vedia do obcí prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.

20. PRIORITY A CIELE

20.1 PRIORITA: ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

Kvalita života je pojem ťažko uchopiteľný a merateľný. Kvalita života vo svojom obsahu zahŕňa komunitné, environmentálne, ekonomické, sociálne, kultúrne, psychologické, duchovné a ďalšie podmienky pre zdravý a šťastný život. Na kvalitu života je možné prihliadať subjektívne ako na spokojnosť so svojim životom a zároveň aj z pohľadu vonkajších faktorov ako na kvalitu životných podmienok.

Najväčšou výzvou obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov je zastavenie nepriaznivého demografického vývoja obyvateľov a dlhodobé zabezpečovanie podmienok pre život v obciach tak, aby sa najmä mladé rodiny usídľovali v obciach a neodchádzali do iných centier. Podobne ako na celom území Slovenska, aj v obciach Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov pomer medzi počtom obyvateľov v poproduktívnom a produktívnom veku naznačuje postupné starnutie populácie.

Územný rozvoj obcí v prospech bytovej výstavby, vrátane podpory individuálnej bytovej výstavby je jednou z nezanedbateľných možností každej obce pozitívne ovplyvniť a dlhodobo

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

motivovať záujem o bývanie v obci a zabezpečiť tak priame aj nepriame predpoklady jej rozvoja. V strednodobom horizonte budú obce riešiť identifikáciu lokalít vo svojich katastrálnych územiach, ktoré pripraví pre základnú občiansku infraštruktúru.

Obce budú v strednodobom horizonte zároveň potrebovať zásadné zlepšenie prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a ku kvalitným sociálnym službám. Významným faktorom, ktorý vyvoláva tlak na kvantitatívny ale aj kvalitatívny nárast poskytovania zdravotných i sociálnych služieb, je rastúci počet seniorov. V obciach prevažujú obyvatelia s nižšími príjmami a priemerným sociálnym zabezpečením, preto aj využívanie sociálnych služieb pre seniorov vyžaduje podporu zo strany jednotlivých obcí. Na druhej strane sa očakáva, že celková spoločenská váha seniorov sa vďaka ich predpokladanej vyššej vitalite a spoločenskej aktivite posilní. Je dôležité pripravovať podmienky pre ich aktívne zaradenie do spoločenského aj ekonomického diania v obciach. Obce budú musieť aktívne zvažovať spôsob zvyšovania podpory celoživotného vzdelávania a prosperity seniorov.

Významným nástrojom priaznivého demografického vývoja v obciach je kvalita a dostupnosť vzdelávania. Obce Abrahámovce, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any sú zriaďovateľmi materských škôl a základných škôl. Potreba zavádzania moderných vzdelávacích postupov a implementácia nových edukačných inštitútov v rámci vzdelávania vytvára neustály tlak na kvalitné personálne zabezpečenie škôl a pravidelné zabezpečovanie moderných edukačných pomôcok a zariadení.

Neprehliadnuteľným problémom v obciach je nepomer medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi ktorí pracujú v obci a jej okolí a tými, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialených regiónov a do zahraničia za lepšími možnosťami zamestnať sa. V obciach a celom regióne sa naplno dlhodobo prejavuje nezáujem investorov v ľahkom priemysle usadiť sa tu natrvalo a zabezpečiť ľuďom prácu. Orgány obcí majú v rukách málo možností a nástrojov, ako motivovať investorov a prilákať ich do obce. Vplyvom migrácie ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou mimo obce a región je ohrozená kvalita občianskej vybavenosti a využívanie škôl a školských zariadení. Okres Bardejov, v ktorom sa obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Krušov nachádzajú je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov.

Kvalitu života v obciach výrazne ovplyvňuje aj prítomnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov. V dôsledku demografického vývoja, slabých pracovných príležitostí aj v dôsledku straty prirodzených pracovných návykov sa táto skupina stáva v obci problémom, ako ju začleniť medzi väčšinové obyvateľstvo, ako jej pomôcť v otázke bývania aj v ďalších závažných sociálnych, právnych a zdravotných oblastiach. Východiskom sa javí spolupráca s „autoritami“ a vytváranie komunít a komunitných centier.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Na kvalitu života v obciach nepochybne vplýva aj celková spoločenská atmosféra. Dôležitou sa stáva otázka bezpečnosti a prevencie pred sofistikovanými nástrahami ohrozenia obyvateľov.

Celková spokojnosť obyvateľov je zároveň najlepšou propagáciou každej obce a má spätný dopad na stabilizáciu aj prílev nových obyvateľov a snáď aj pracovných príležitostí.

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCÍ

- ❑ Dosiahnuť pomerne ideálnu kombináciu pracovných príležitostí, bývania, sociálneho zázemia a príležitostí pre aktívny občiansky život tak, že sa obce stanú príťažlivým, otvoreným a vitálnym miestom so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život.
- ❑ Zabezpečiť trvalé zvyšovanie kvality života a bezpečnosti všetkých obyvateľov aj návštevníkov každej obce.
- ❑ Napomáhať dôstojnému životu a zabezpečovaniu bývania aj pre nízkopríjmové a znevýhodnené skupiny obyvateľov.
- ❑ Motivovať obyvateľov aktívne sa zapájať do riadenia vecí verejných s dôrazom deklarovať záujem o problémy všetkých skupín obyvateľov.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: STABILIZÁCIA ZAMESTNANOSTI V OBCIACH

- ❑ Rozvíjať úsilie a aktívne využívať legislatívne aj ekonomické nástroje na motiváciu ďalších zamestnávateľov využiť potenciál obyvateľov každej obce.
- ❑ Podporovať aktívnu politiku trhu práce vo vzťahu k dlhodobo nezamestnaným aj vo vzťahu k absolventom a podporovať rekvalifikáciu dlhodobo nezamestnaných.

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI OBCÍ

- ❑ Budovať a rozvíjať občiansku infraštruktúru a služby.
- ❑ Prispievať k tvorbe priaznivých životných podmienok pre starších obyvateľov každej obce.
- ❑ Udržať mladých ľudí v obciach, vytvoriť podmienky pre imigráciu obyvateľov do obcí a podporovať obnovu a rozvoj siete škôl a predškolských zariadení v obciach.
- ❑ Vytvárať podmienky pre zblížovanie a výmenu skúseností medzi generáciami.
- ❑ Napomáhať rozvoju komunít a zapájaniu sa občanov do aktivít záujmových združení.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

- ❑ Rozvíjať podmienky pre rozmanité kultúrne, športové, rekreačné aktivity a ďalšie možnosti aktívneho trávenia voľného času, vrátane nových foriem.
- ❑ Chrániť, užívať a zveľaďovať kultúrne dedičstvo a prírodné bohatstvo a zdroje s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.

20.2 PRIORITA: INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Pre kvalitu života obyvateľov obcí je životne dôležitý transport médií. Vodovodné, energetické, kanalizačné a ďalšie siete musia zabezpečiť plynulé zásobovanie obyvateľov každej obce potrebnými médiami a súčasne mať na zreteli ochranu a zodpovedné nakladanie so zdrojmi. Obce nemajú dostatočne dobudovanú kompletnú základnú infraštruktúru, v obciach Abrahámovce, Buclovany, Vyšný Kručov chýba vybudovanie kanalizácie a čističky odpadových vôd, v obci Koprivnica je potrebné dobudovať kanalizácie aj čističku odpadových vôd, v obci Stulňany je potrebné sfunkčniť kanalizáciu. Z dlhodobého hľadiska je napriek tomuto stavu nevyhnutná aj permanentná obnova a modernizácia už existujúcej technickej infraštruktúry. Pre komfort obyvateľov je dôležité mať k dispozícii systém náhradného zásobovania v prípade havárií.

Technicky vyspelá spoločnosť kladie čoraz vyššie nároky na kvalitu telekomunikačných a informačných sietí. Aj keď tieto médiá sú trhom pomerne dobre zabezpečené a zvládnuté, obce sa musia technicky pripraviť aj na aktuálnu potrebu verejnej správy rozvoja implementácie e-governmentu.

Pre zabezpečenie kvality životného prostredia pre ďalšie generácie je potrebné neustále apelovať na obyvateľov každej obce, aby odpad separovali. Obce zodpovedne zvládajú manažment komunálnych odpadov a prostredníctvom odborne spôsobilých partnerov postupne zefektívňujú systém nakladania s ním. Obce majú zároveň záujem zabezpečiť aj druhotné využívanie bioodpadu v záujme udržiavania kvality pôdneho fondu. Nezanedbateľný je monitoring lokalít s rizikom výskytu nelegálnych skládok a priebežné riešenie ekologických zátŕaží.

Obyvatelia obcí môžu využívať sieť dopravnej obslužnosti verejnej autobusovej dopravy a prímestskej hromadnej dopravy, ktorá pre niektoré obce nie je postačujúca. Aj keď dostupnosť a mobilita v konečnom dôsledku napomáha znižovaniu rozdielov medzi regiónmi, obce dopravnú obslužnosť a jej rozvoj vedia ovplyvniť len nepriamo.

Kvalitný život v obciach je nemysliteľný bez splnenia základných podmienok kvalitného životného prostredia, charakterizovaného dostatočným množstvom zelene, rovnako ako aj verejného priestoru priateľského voči jeho užívateľom, vrátane telesne, zmyslovo postihnutých, rodičov s deťmi a iných špecifických skupín obyvateľstva. Pravidelné udržiavanie obecných parčíkov, zelene a miestnych odpočinkových zón, ich nová tvorba a ochrana, revitalizácia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

zanedbaných plôch, budovanie územných systémov ekologickej stability, trvalý súlad medzi zastavaným a prírodným prostredím, rovnako ako zachovanie a ochrana kultúrno-historických prvkov, patria k významným aktivitám, ktoré obce pre svojich obyvateľov zabezpečujú.

Obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany sa nenachádzajú v oblasti, kde je vysoké riziko záplav, alebo erózie pôdy. V obciach ani v ich okolí sa nenachádza žiadna priemyselná záťaž či vysokorizikový znečisťovateľ, ktorý výrazne ovplyvňuje kvalitu životného prostredia obyvateľov obcí a priľahlého regiónu.

Obce nemôžu ignorovať otázku zabezpečenia a správy budúcich zdrojov, najmä vody, energií a pôdy tak, aby kvalita života obyvateľov bola udržiavaná a zvyšovaná aj v budúcich rokoch. S touto ambíciou súvisí aj príprava na dlhodobé klimatické zmeny. Táto príprava závisí vo veľkej miere aj na energetickej koncepcii Slovenskej republiky a Európskej únie. Obce by však mali realizovať aj vlastné opatrenia – zvyšovať energetickú efektivitu budov, zabezpečovať rezervné a diverzifikované zdroje energií a podobne. S klimatickými zmenami a čoraz častejšími výkyvmi počasia, ktoré sa v našich zemepisných šírkach začínajú vyskytovať musia byť obce zároveň pripravené aj na mimoriadne udalosti a havárie.

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCIACH

- ❑ Podporiť zabezpečenie modernej, kapacitne aj kvalitatívne dostatočnej dopravnej infraštruktúry a obslužnosti pre súčasné potreby a budúci rozvoj každej obce.
- ❑ Udržiavať a zvyšovať kvalitu prostredia v obciach, vytvárať obyvateľom priateľský verejný priestor.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCIACH

- ❑ Dobudovať a zlepšiť technickú infraštruktúru každej obce.
- ❑ Rozvíjať efektívny systém separovania komunálnych odpadov a druhotného využitia biologicky rozložiteľných odpadov.
- ❑ Zabezpečiť permanentnú obnovu a modernizáciu technickej infraštruktúry, koordinovať aktivity správcov a prevádzkovateľov sietí.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA OBCÍ

- ❑ Chrániť a zveľaďovať prírodné bohatstvo a všetky prírodné zdroje a zložky životného prostredia s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.
- ❑ Integrované pristupovať k problematike pôdy a starostlivosti o pôdu.
- ❑ Uskutočňovať prevenciu pred dopadmi klimatických zmien vrátane zvyšovania energetickej efektivity budov a podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- ❑ Zabezpečovať systematickú starostlivosť o zeleň a prírodné prvky, vrátane realizácie územných systémov ekologickej stability.
- ❑ Obnoviť a revitalizovať tradičné prírodné prvky v krajine.
- ❑ Chrániť architektonické hodnoty a vytvárať priateľský verejný priestor.

20.3 PRIORITA: EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ

Pracovné príležitosti a úspešné ekonomické zázemie patria k hlavným hnacím motorom modernizácie a kvality obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov a tým aj blízkeho regiónu. Je potrebné hľadať, podporovať a využívať potrebné nové impulzy a kreatívny potenciál miestnych podnikateľov, aby sa dosiahla želaná úroveň pracovných príležitostí v širšom spektre zamerania, vrátane služieb. Významnú úlohu v tomto procese zohráva otvorená a transparentná činnosť manažmentu každej obce.

Budúcu konkurencieschopnosť a posilňovanie ekonomiky každej obce je potrebné hľadať v podpore malého a stredného podnikania s využitím domácich zdrojov. Malé a stredné podnikanie je ekonomickým motorom každej obce. Podpora a motivácia vlastného podnikateľského zázemia, využívanie vlastných dostupných zdrojov na podnikanie a podpora a propagácia podnikateľov zamestnávajúcich obyvateľov obcí a ich okolia je vysoko návratnou investíciou každej obce. Okrem riešenia ponuky pracovných príležitostí to zvyšuje prílev finančných prostriedkov do rozpočtu obce a následne napomáha jej rozvoju. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj podpora sociálnych väzieb v rodine a vzťahu obyvateľov k obci.

Cestovný ruch je jedným z efektívnych nástrojov pre reálnu stabilizáciu ekonomiky každej obce. Obce sú obklopené prírodou, čo umožňuje rozvoj agroturistiky a nenáročnej turistiky či výletov do prírody. Rozvoj cestovného ruchu v obciach je cielený na krátkodobé oddychové aktivity, na folklórne, športové a spoločenské využitie a rozvoj cykloturistiky. Ambíciou každej obce je propagovať kvalitu miestnych služieb a tradíciu pohostinnosti a spätosti s prírodou. Ako skvelá príležitosť vytvorenia nových pracovných príležitostí a podpora tradičného cestovného ruchu sa javí rozvoj agroturistiky a zdravého (bio)stravovania. Podobne aj podpora predaja

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

ekologicky nezávadných potravín od domácich drobných poľnohospodárov je kvalitným doplnením tradičného sortimentu ponuky v cestovnom ruchu.

Skvalitňovanie riadenia každej obce, zvýšenie kvality služieb poskytovaných samosprávou, znižovanie administratívnej záťaže na každom obecnom úrade, elektronizácia územnej samosprávy sú oblasti, ktoré musia obce a ich manažmenty riešiť, aby samospráva mohla plniť stále náročnejšie úlohy a vytvárať podmienky pre udržanie kvality života. Zabezpečenie väčšej účasti občanov na rozhodovaní, rozvoj občianskych iniciatív a celkové zlepšenie komunikácie s obyvateľmi obce sú oblasti, pri ktorých sa môže posilniť transparentné riadenie každej obce a môže sa dospieť k väčšej aktivite občanov, ich stotožneniu sa s obcou a využiť tak občiansky potenciál pre rozvoj obcí.

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV V OBCIACH

- ❑ Podporovať spoluprácu medzi ekonomickými subjektmi, napomáhať vytváraniu strategických partnerstiev a podporovať rovnomerné rozmiestnenie v podnikateľských odvetviach za účelom vytvárania zdravého a motivujúceho konkurenčného prostredia.
- ❑ Budovať pozíciu každej obce ako ústretovej lokality pre investície v oblasti podnikania a podpory nových ekonomických subjektov.
- ❑ Vytvárať stimulujúcu podnikateľskú atmosféru v prospech usídľovania sa malých a stredných podnikateľov aj väčších spoločností, presviedčať o výhodnosti lokality nielen vzhľadom k potenciálu vzdelanostného zázemia, ale aj okolitého regiónu.
- ❑ Spravovať každú obec a usmerňovať jej rozvoj efektívne a transparentne, zvyšovať kvalitu a dostupnosť služieb samosprávy v prospech občanov aj podnikateľov.
- ❑ Podporovať pozitívny vzťah občanov k obci ich aktívnym zapájaním do rozhodovania a aktívnym reagovaním na ich potreby.
- ❑ Zvýšiť a podporovať prístup miestnych podnikateľov k programom a grantom.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCIACH

- ❑ Pripraviť ekonomické podmienky, stimuly a nástroje na podporu nových podnikateľských subjektov v tradičných oblastiach podnikania.
- ❑ Zachovať a podporovať drobnú poľnohospodársku výrobu nezávadných potravín a výrobkov v každej obci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ❑ Vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj tradičných remeselných dvorov s kvalitnými službami, ponukou tradičných poľnohospodárskych výrobkov aj propagáciou územia a zvyklostí.
- ❑ Zapájať podnikateľov do možností získať nenávratné finančné príspevky na podporu podnikania v tradičných remeslách a službách.
- ❑ Vytvoriť prostredie uľahčujúce rozvoj podnikania v tradičných odvetviach a v remeslách.

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCIACH

- ❑ Podporiť vznik a rozvoj služieb v cestovnom ruchu a súvisiacich služieb a propagácie tradícií.
- ❑ Využiť kvalitu životného prostredia a rozvíjať možnosti оздравných a relaxačných pobytov detí, mládeže aj seniorov.
- ❑ Zabezpečiť modernizáciu agroturistiky, náučných chodníkov a cyklotrás, spájajúcich atrakcie a služby cestovného ruchu v jednotlivých obciach mikroregiónu.

20.4 HIERARCHIA STRATEGICKÝCH CIEĽOV A PRIORÍT

	PRIORITA 1 ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA		PRIORITA 2 INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE			PRIORITA 3 EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ		
GLOBÁLNY CIEĽ	STABILIZÁCIA OBCÍ		ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCIACH			SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁV A PODNIKATEĽOV V OBCIACH		
	OPATRENIE 1.1.1	OPATRENIE 1.1.2	OPATRENIE 2.1.1	OPATRENIE 2.1.2	OPATRENIE 2.1.3	OPATRENIE 3.1.1	OPATRENIE 3.1.2	OPATRENIE 3.1.3
	OPATRENIE 1.1.3	OPATRENIE 1.1.4						
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI V OBCIACH		TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCIACH			ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCIACH		
	OPATRENIE 1.2.1		OPATRENIE 2.2.1		OPATRENIE 2.2.2	OPATRENIE 3.2.1		OPATRENIE 3.2.2
ÚZEMNÝ CIEĽ	ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI OBCÍ		OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA OBCÍ			VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCIACH		
	OPATRENIE 1.3.1	OPATRENIE 1.3.2	OPATRENIE 2.3.1		OPATRENIE 2.3.2	OPATRENIE 3.3.1	OPATRENIE 3.3.2	OPATRENIE 3.3.3
	OPATRENIE 1.3.3	OPATRENIE 1.3.4	OPATRENIE 2.3.3	OPATRENIE 2.3.4				
	OPATRENIE 1.3.5	OPATRENIE 1.3.6						

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

C. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Kručov obsahuje Opatrenia a v rámci nich jednotlivé Aktivity na zabezpečenie realizácie Programu rozvoja obcí. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie globálnych, špecifických aj územných cieľov identifikovaných v strategickej časti dokumentu. Opatrenia a aktivity sú cieleňé tak, aby boli realizovateľné v ktorejkoľvek obci podľa reálnej potreby.

21. OPATRENIA A AKTIVITY

21.1

PRIORITA 1

ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCÍ

Opatrenie 1.1.1

Podpora výhodných podmienok pre priamych investorov

Aktivity:

- ☐ Vysporiadanie pozemkov pre budovanie podnikateľskej zóny v snahe podporiť príliv priamych investorov, malých a stredných podnikateľov do obcí
- ☐ Vybudovanie technickej a prístupovej infraštruktúry k podnikateľskej zóne v obciach
- ☐ Marketing obcí vo vzťahu k podnikateľom a aktívna prezentácia podnikateľských príležitostí a vhodného vzdelanostného zázemia obcí, regiónu
- ☐ Aktualizácia územného plánu obcí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Opatrenie 1.1.2

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach

Aktivity:

- ☐ Vypracovanie a aktualizácia územného plánu obcí
- ☐ Príprava projektovej dokumentácie na bytovú výstavbu
- ☐ Vysporiadanie pozemkov pre bytovú výstavbu
- ☐ Výstavba obecných bytov v bytových domoch
- ☐ Príprava projektovej dokumentácie na výstavbu nízkošandardných bytov
- ☐ Vysporiadanie pozemkov pre výstavbu bytových domov s nízkošandardnými bytmi
- ☐ Výstavba bytových domov s nízkošandardnými bytmi
- ☐ Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy
- ☐ Podpora individuálnej bytovej výstavby
- ☐ Obnova a modernizácia bytového fondu za účelom energetickej efektívnosti budov
- ☐ Vytvorenie registra bývania v obciach (voľné byty, domy, stavebné pozemky)
- ☐ Pozemkové úpravy za účelom scelovania pozemkov

Opatrenie 1.1.3

Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí

Aktivity:

- ☐ Budovanie, rozširovanie a modernizácia kamerových systémov vo verejných priestoroch obcí, kamerové monitorovanie centier obcí aj pohrebísk v obciach
- ☐ Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení seniorov
- ☐ Vybudovanie, rekonštrukcia, modernizácia a údržba hasičských zbrojníc v obciach
- ☐ Vybudovanie, rekonštrukcia, modernizácia a údržba varovných systémov v obciach

Opatrenie 1.1.4

Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení

Aktivity:

- ☐ Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotnej pomoci
- ☐ Motivácia marginalizovanej komunity stanoviť a rešpektovať „autoritu“ z vlastných radov, ktorá bude aktívne spolupracovať so starostom obce a poslancami
- ☐ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami
- ☐ Materiálne zabezpečenie a podpora pravidelnej klubovej a krúžkovej činnosti detí a mládeže

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ❑ Začlenenie seniorov do veku primeraných aktivít rozvoja obcí

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI V OBCIACH

Opatrenie 1.2.1

Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce

Aktivity:

- ❑ Podpora informovanosti rodičov a žiakov pri výbere štúdia po ukončení základnej školy v nadväznosti na potreby trhu práce
- ❑ Poskytovanie pravidelných informácií o potrebách trhu práce aj o aktívnej politike zamestnanosti v rámci kraja a príslušných regiónov
- ❑ Poskytovanie pravidelných informácií o možnostiach vzdelávania sa s prepojením na potreby trhu práce
- ❑ Organizovanie školení, tréningov a rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou
- ❑ Podpora zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľov s dôrazom na marginalizované skupiny obyvateľstva
- ❑ Využívanie aktívnych činností a absolventskej praxe v obciach
- ❑ Zapájanie obyvateľov do manažovania a realizácie obecných projektov

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI V OBCIACH

Opatrenie 1.3.1

Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obciach

Aktivity:

- ❑ Vytvorenie a permanentná aktualizácia databázy potrieb sociálnych a zdravotných služieb obyvateľov obcí
- ❑ Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľností vo vlastníctve jednotlivých obcí za účelom poskytnutia priestorov vybraným zdravotným ambulanciám
- ❑ Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centier poskytovania sociálnych služieb s dennou starostlivosťou
- ❑ Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centier a poskytovanie kvalitných sociálnych a zdravotných služieb pre starších ľudí, odkázaných na stálu starostlivosť
- ❑ Vybudovanie a materiálne zabezpečenie domovov dôchodcov rodinného typu

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ❑ Vybudovanie a materiálne zabezpečenie priestorov pre mládež a jej aktivity
- ❑ Vytvorenie a stabilizácia systému terénnej opatrovateľskej služby pre seniorov
- ❑ Stabilizácia systému poskytovania stravovacích služieb pre seniorov
- ❑ Zabezpečenie preventívnych opatrení pre mládež aj dospelých ohrozených drogovými a ostatnými závislosťami, podpora poradenskej činnosti a osvetu

Opatrenie 1.3.2

Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb

Aktivity:

- ❑ Podpora rovnomerného rozšírenia ponuky služieb a rozvoja služieb občianskej vybavenosti
- ❑ Podpora odbytu miestnych poľnohospodárskych produktov „z dvora“ pre obyvateľov obcí a okolia
- ❑ Podpora odbytu miestnych remeselných výrobkov a služieb pre obyvateľov obcí a okolia
- ❑ Vytvorenie nových hrobových miest na obecných pohrebiskách
- ❑ Revitalizácia medzihrobových priestorov na obecných pohrebiskách
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba prístupových ciest na obecných pohrebiskách
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a modernizácia domov smútku na obecných pohrebiskách
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba stavieb na obecných pohrebiskách súvisiacich s poskytovaním pohrebných služieb
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba parkovacej plochy, parkovacích miest pri obecných pohrebiskách
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba oplotenia obecných pohrebísk

Opatrenie 1.3.3

Stabilizácia siete škôl v obciach

Aktivity:

- ❑ Stabilizácia základnej školy a materskej školy / základných a materských škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budov materských škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budov základných škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia materských škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia základných škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba školských jedální
- ❑ Modernizácia kuchynského vybavenia a jedálenského zariadenia v školských jedálňach
- ❑ Podpora tvorby a propagácie zaujímavých a atraktívnych vzdelávacích programov na školách

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ❑ Podpora vytvárania neziskových združení priaznivcov školy so samostatnou právnou subjektivitou k prijímaniu grantových prostriedkov pre rozvoj škôl
- ❑ Organizovanie propagácie škôl aktivitami dní otvorených dverí na školách
- ❑ Prezentácia kvality škôl a výsledkov žiakov
- ❑ Podpora propagácie škôl na webových sídlach obcí

Opatrenie 1.3.4

Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl

Aktivity:

- ❑ Rozširovanie a modernizácia vybavenosti škôl a školských zariadení, nákup interaktívnych didaktických pomôcok a zariadení
- ❑ Podpora zavádzania vzdelávacích programov zameraných na motiváciu pre remeselné zručnosti
- ❑ Rekonštrukcia existujúcich športových areálov v základných školách
- ❑ Podpora výmenných pobytov žiakov s partnerskými školami v zahraničí
- ❑ Podpora žiakov aktívne sa zapájať do vedomostných a športových súťaží
- ❑ Zavádzanie a využívanie internetu a e-learningu v školách
- ❑ Podpora individuálneho vzdelávania detí mimoriadne talentovaných a nadaných
- ❑ Podpora individuálneho vzdelávania v rámci integrácie žiakov so zdravotným postihnutím
- ❑ Podpora psychologicko-pedagogického poradenstva pre deti
- ❑ Podpora alternatívnych metód vyučovania
- ❑ Podpora zvyšovania kvalifikácie učiteľov a ich ďalšieho vzdelávania

Opatrenie 1.3.5

Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí

Aktivity:

- ❑ Podpora obyvateľov obcí v záujmovej činnosti, generačnej spolupráci a práci s deťmi
- ❑ Organizovanie pravidelných športových podujatí
- ❑ Podpora využívania športových areálov a podpora aktívneho cvičenia žien, mládeže, seniorov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia multifunkčných ihrísk v obciach
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia priestorov pre športovú klubovú činnosť
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia budovy futbalového klubu v obciach
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detských ihrísk v obciach
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia workhoutových ihrísk v obciach
- ❑ Organizovanie tradičných kultúrnych podujatí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ☐ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia domov kultúry v obciach
- ☐ Modernizácia interiérového vybavenia domov kultúry a ich kuchynskej časti
- ☐ Podpora prezentácie výsledkov záujmovej činnosti a tvorby doma aj v zahraničí
- ☐ Podpora aktívneho a zdravého starnutia

Opatrenie 1.3.6

Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií

Aktivity:

- ☐ Ochrana, propagácia a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva obcí a atrakcií obcí
- ☐ Podpora a propagácia folklórnych a spoločenských podujatí a aktivít
- ☐ Podpora a propagácia tradičnej remeselnej výroby
- ☐ Vydanie publikácií o obciach a vydávanie ďalších printových materiálov, kalendárov
- ☐ Výstavba a vybavenie Múzea tradícií – stála expozícia sedliackeho domu v obciach
- ☐ Podpora a propagácia zberateľskej činnosti dobových artefaktov

21.2

PRIORITA 2

INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCIACH

Opatrenie 2.1.1

Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí

Aktivity:

- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava miestnych ciest
- ☐ Výstavba a údržba jarkov a kanálov popri miestnych cestách
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava mostíkov a lávok
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava chodníkov a priekop
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava parkovacích a odstavných plôch
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava prístreškov na čakanie verejnej dopravy
- ☐ Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- ☐ Odstránenie bariér pre imobilných a starších občanov
- ☐ Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
- ☐ Budovanie spomaľovačov a regulácia rýchlosti prechádzajúcich motorových vozidiel

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ☐ Budovanie bariér na zníženie hlučnosti a prašnosti pri hlavných komunikáciách
- ☐ Budovanie bezpečnostných bariér na elimináciu nebezpečných úsekov, vybudovanie bezpečnostného zábradlia

Opatrenie 2.1.2

Rozvoj dopravnej obslužnosti obcí

Aktivity:

- ☐ Podpora posilnenia regionálnej mobility prostredníctvom verejnej dopravy
- ☐ Podpora vývoja ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov a propagácia trvalo udržateľnej obecnej a regionálnej mobility
- ☐ Podpora efektívneho a komfortného prepojenia obcí s mestom Bardejov a medzi obcami regiónu verejnou dopravou
- ☐ Podpora drobných poskytovateľov verejnej dopravy
- ☐ Podpora dopravy využívajúcej alternatívne pohonné zdroje

Opatrenie 2.1.3

Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity ich verejných priestranstiev

Aktivity:

- ☐ Výsadba a údržba zelene v obciach s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obciach
- ☐ Modernizácia zábran, informačných tabúl a ďalšieho mobiliáru v obciach
- ☐ Inštalácia a údržba prvkov obecných mobiliárov
- ☐ Oprava, údržba a rekonštrukcia centier obcí
- ☐ Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na údržbu miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, ich schodnosti, bezpečnosti a čistoty
- ☐ Údržba miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, zabezpečenie ich schodnosti a bezpečnosti
- ☐ Udržiavanie čistoty miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska
- ☐ Výstavba a modernizácia amfiteátra v obciach
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia oddychových zón v obciach
- ☐ Inštalovanie a obnova informačných tabúl v obciach
- ☐ Účasť obyvateľov na projektoch utvárania verejných priestranstiev

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCIACH

Opatrenie 2.2.1

Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry

Aktivity:

- ☐ Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia spoločného kanalizačného potrubia
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia čističky odpadových vôd
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného vodovodného potrubia
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia plynového potrubia
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu
- ☐ Propagácia nízkouhlíkových stratégií pre obce, mikroregión
- ☐ Podpora a postupné zavádzanie distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- ☐ Príprava a podpora obcí na modernizáciu a kapacitné rozširovanie rozvodu elektrickej energie
- ☐ Podpora obcí pri zavádzaní a rozširovaní optických káblov a výstavbe televíznych a telekomunikačných prijímačov a rádiokomunikačných sietí
- ☐ Podpora zabezpečenia ochrany údajov, vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb, bezpečnosť internetových transakcií, ako aj zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

Opatrenie 2.2.2

Podpora ekologického manažmentu komunálnych odpadov

Aktivity:

- ☐ Likvidácia ekologických záťaží a nelegálnych skládok odpadu
- ☐ Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie zberných dvorov
- ☐ Vybudovanie a modernizácia zberných dvorov
- ☐ Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie obecných kompostovísk
- ☐ Vybudovanie a modernizácia obecných kompostovísk
- ☐ Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na zhromažďovanie a spracovanie biologicky rozložiteľných odpadov a ich prípravu na kompostovanie
- ☐ Organizovanie informačnej kampane na podporu individuálnych skládok biologicky rozložiteľných odpadov a domáceho kompostovania

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ☐ Podpora kompostovania a využívania bioodpadu
- ☐ Rozšírenie komodít a modernizácia separovaného zberu odpadu v obciach
- ☐ Aktívna motivácia obyvateľov k separovaniu odpadu
- ☐ Osveta obyvateľov zameraná na ekologické nakladanie s odpadom

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA V OBCIACH

Opatrenie 2.3.1

Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Aktivity:

- ☐ Rekonštrukcia budov vo vlastníctve jednotlivých obcí s ambíciou zníženia energetickej zaťažnosti a úspory energií
- ☐ Výstavba, údržba a podpora výstavby alternatívnych zdrojov na výrobu energie
- ☐ Podpora energetickej efektívnosti súkromných domov
- ☐ Propagácia výroby a podpora distribúcie obnoviteľných zdrojov energie
- ☐ Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach a v sektore bývania
- ☐ Podpora a postupné zavádzanie inteligentných distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- ☐ Osveta o možnostiach úspor energie a obnoviteľných zdrojoch energie vrátane zdrojov ich financovania
- ☐ Podpora využitia technológií k úspore energie
- ☐ Využívanie alternatívnych zdrojov energie

Opatrenie 2.3.2

Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien

Aktivity:

- ☐ Spolupráca obcí so zodpovednými inštitúciami na vytváranie protipovodňových opatrení
- ☐ Zabezpečovanie prevencie povodňových udalostí udržiavaním priepustnosti verejných kanálov a ostatných malých vodných tokov
- ☐ Údržba potokových korýt
- ☐ Odstraňovanie následkov povodní
- ☐ Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ❑ Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

Opatrenie 2.3.3

Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obciach, obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine

Aktivity:

- ❑ Zlepšenie a revitalizácia obecného prostredia vrátane regenerácie opustených poľnohospodárskych (priemyselných) lokalít a zníženia miery znečistenia pôdy a vzduchu
- ❑ Zachytávanie vody v mieste jej dopadu
- ❑ Podpora zabezpečenia prirodzenej funkcie lesa vo vzťahu k vode
- ❑ Spevňovanie, udržiavanie a obnova poľných ciest
- ❑ Výsadba a údržba líniovej zelene pozdĺž ciest
- ❑ Údržba trávnatých plôch a neobrábanej pôdy

Opatrenie 2.3.4

Starostlivosť o majetok obcí, obnova a údržba obecných budov, historických a kultúrnych pamiatok a pamätníkov

Aktivity:

- ❑ Obnova, rekonštrukcia a rozšírenie budov a stavieb vo vlastníctve obcí
- ❑ Obnova a údržba historických budov
- ❑ Pozemkové úpravy za účelom scelovania pozemkov

21.3

PRIORITA 3

EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁV A PODNIKATEĽOV V OBCIACH

Opatrenie 3.1.1

Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov

Aktivity:

- ❑ Vysporiadanie pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry zóny pre podnikateľov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

- ❑ Rekonštrukcia a podpora rekonštrukcie budov a prevádzkových priestorov, ktoré sú potrebné na zabezpečenie rozvoja podnikateľov, remeselných dvorov a služieb
- ❑ Podpora a motivácia novo vzniknutých podnikateľov, samostatne hospodáriacich roľníkov a živnostníkov vo výrobnom a remeselnom sektore a službách dostupnými ekonomickými a legislatívnymi nástrojmi obcí
- ❑ Podpora rozvoja vnútorného potenciálu, najmä malých podnikateľov a služieb vytváraním sietí, spolupráce a výmeny skúseností medzi obcami a regiónmi
- ❑ Podpora a motivácia malých a stredných podnikateľov, ktorí využívajú domáce suroviny
- ❑ Podpora marketingu domácich podnikateľov, motivácia občanov využívať služby a nakupovať tovary miestnych poľnohospodárov, remeselníkov a podnikateľov

Opatrenie 3.1.2

Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania

Aktivity:

- ❑ Propagácia a pravidelné informácie pre podnikateľov o možnostiach využívania grantov a programov zo štrukturálnych fondov
- ❑ Zapájanie miestnych podnikateľov do prípravy a realizácie projektov a grantov v prospech rozvoja obcí a podnikateľského prostredia
- ❑ Pomoc obcí a podpora podnikateľov pri ich využívaní grantov a ďalších podporných programov
- ❑ Aktívna spolupráca obcí s podnikateľmi pri tvorbe ich projektov a následnej realizácii získaných programov

Opatrenie 3.1.3

Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov

Aktivity:

- ❑ Rekonštrukcia, modernizácia, rozšírenie a údržba budovy a priestorov obecných úradov
- ❑ Zriadenie kancelárie, priestorov klientskeho centra v rámci obecných úradov
- ❑ Nákup a modernizácia hardwarového a softwarového vybavenia pre obecné úrady
- ❑ Nákup a tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie elektronických služieb pre občanov v obciach
- ❑ Tvorba a aktualizácia webového sídla obcí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCIACH

Opatrenie 3.2.1

Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby v obciach

Aktivity:

- ☐ Podpora zlepšenia a zlepšenie obhospodarovania pôdy
- ☐ Podpora mladých farmárov, podpora obce pri zakladaní rodinných fariem, poľnohospodárskych dvorov a ďalších drobných podnikateľov v poľnohospodárstve
- ☐ Propagácia účinného využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v sektoroch poľnohospodárstva a potravinárstva so zameraním na zvýšenie účinnosti využitia vody v poľnohospodárstve, zvýšenie účinnosti využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, uľahčenie dodávok a využitia obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely biohospodárstva, zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva
- ☐ Podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve
- ☐ Podpora obnovy a obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov závislých od poľnohospodárstva
- ☐ Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie
- ☐ Modernizácia, oprava a budovanie poľných prístupových ciest, inžinierskych sietí a ďalšej technickej podpory pre poľnohospodárstvo a ochranu životného prostredia
- ☐ Podpora projektov a investičných aktivít na ochranu životného prostredia a výrobu ekologicky nezávadných potravín
- ☐ Podpora pracovnej mobility a pomoc obcí zamestnať sa v poľnohospodárstve trvale alebo v sezónnych prácach ľuďom bez vzdelania a ďalším uchádzačom o zamestnanie

Opatrenie 3.2.2

Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej produkcie, poľnohospodárskych výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb

Aktivity:

- ☐ Podpora a propagácia pravidelného predaja poľnohospodárskych produktov „z dvora“ v obciach a v regióne
- ☐ Pravidelné organizovanie obecných trhov so zameraním na ochutnávku a predaj miestnych špecialít, kulinárske špeciality a nezávadné potraviny
- ☐ Marketing kvalitných poľnohospodárskych produktov vo vzťahu k obyvateľom regiónu
- ☐ Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

- ❑ Podpora integrácie primárnych výrobcov do potravinového reťazca pomocou systémov kvality, propagácie na miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcov, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií
- ❑ Podpora manažmentu rizika poľnohospodárskych podnikov v obciach
- ❑ Podpora vzniku kooperačných väzieb medzi poľnohospodármi

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCIACH

Opatrenie 3.3.1

Budovanie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu

Aktivity:

- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia priestorov na stálu propagáciu a predaj poľnohospodárskej produkcie
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia remeselných dvorov a dielní na výroby tradičných produktov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia ubytovacích zariadení pre podporu cestovného ruchu
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia sezónnych reštaurácií
- ❑ Vybudovanie informačných a náučných tabúl v obciach
- ❑ Inštalácia medzinárodne uznávaných turistických značení atraktivít cestovného ruchu (kultúrne, technické, historické pamiatky a prírodné atraktivity)
- ❑ Vybudovanie a údržba náučných chodníkov
- ❑ Výstavba cyklotrás
- ❑ Vybudovanie oddychových a relaxačných zón
- ❑ Podpora podnikania a vytvárania služieb v oblasti agroturistiky

Opatrenie 3.3.2

Propagácia obcí

Aktivity:

- ❑ Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva obcí
- ❑ Vytvorenie krátkodobého marketingového programu a strednodobej marketingovej a komunikačnej stratégie obcí, budovanie pozitívneho mediálneho obrazu obcí
- ❑ Realizácia marketingových výstupov, pravidelná propagácia aktivít a podujatí v obciach s cieľom prilákať návštevníkov z regiónu, kraja

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

- ❑ Pravidelná komunikácia s regionálnymi a celoštátnymi médiami, prezentácia pozitívnych výsledkov aj zaujímavostí obcí
- ❑ Budovanie komunikačných a informačných väzieb v mikroregióne, spolupráca medzi obcami, mestami v oblasti komunikácie s médiami
- ❑ Podpora a rozvoj projektov medzinárodnej a cezhraničnej spolupráce
- ❑ Pravidelná účasť na regionálnych, národných aj medzinárodných veľtrhoch, obchodných misiách, odborných seminároch a konferenciách propagujúcich miestny cestovný ruch
- ❑ Vytvorenie propagačných materiálov obcí
- ❑ Budovanie imidžu obcí na základe ich histórie, folklórnych tradícií, tvorby remeselných produktov a tradičných výrobkov, prírodných zdrojov
- ❑ Investície do prezentácie kultúrnych aktivít (kultúrne podujatia, festivaly, prezentácie národného folklóru, zvykov a tradícií, kongresov a sympózií) a remeselných dvorov
- ❑ Podpora prezentácie príležitostí strávenia voľného času (propagácia poľnohospodárskych a kulinárskych špecialít, cykloturistiky a ďalších možností v spolupráci s okolitými obcami)

Opatrenie 3.3.3

Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu

Aktivity:

- ❑ Podpora podnikateľov v oblasti služieb a doplnkových služieb v cestovnom ruchu
- ❑ Podpora účasti podnikateľov na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu doma a v zahraničí
- ❑ Prevádzkovanie malých predajných miest pre návštevníkov obcí s cieľom predaja tradičných výrobkov (ľudovo-umelecké výrobky a i.) a poľnohospodárskych produktov
- ❑ Podpora organizovania tradičných jarmokov a trhov
- ❑ Pravidelné informácie o využívaní dotačných programov pre podnikateľov v cestovnom ruchu
- ❑ Metodická a asistenčná podpora obce malým a stredným podnikateľom v oblasti cestovného ruchu

22. MERATEĽNÉ UKAZOVATELE REALIZÁCIE OPATRENÍ

Ambíciou Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov je v čo najväčšej miere naplniť jeho očakávania. Programová časť Programu rozvoja obcí vo svojich Opatreniach podrobne rozpracovaných v Aktivitách presne identifikuje potreby obcí. V kvantitatívnej, alebo

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

v kvalitatívnej podobe sú Opatrenia a následne aj Aktivity upresňované merateľnými ukazovateľmi, identifikátormi počiatočného a želaného stavu. Merateľný ukazovateľ Opatrenia vyjadruje najvýstižnejším spôsobom želaný výstup, alebo smerovanie k naplneniu výsledku. Každý merateľný ukazovateľ má určenú mernú jednotku. Prostredníctvom mernej jednotky sa tak počiatočný a želaný stav vyjadri exaktne. Na základe súboru merateľných ukazovateľov priradených k jednotlivým Opatreniam je možné veľmi prehľadne a jednoducho monitorovať priebežné plnenie a výslednú realizáciu Programovej časti Programu rozvoja obcí. Merateľné ukazovatele zohľadňujú počiatočný a želaný stav pre všetky obce ako celok.

Tabuľka: Merateľné ukazovatele realizácie Opatrení

OPATRENIE		MERATEĽNÝ UKAZOVATEĽ	MERNÁ JEDNOTKA	STAV 2022	STAV 2028
1.1.1	Podpora výhodných podmienok pre priamych investorov	prezentácia príležitostí v obci	počet	0	6
1.1.2	Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci	postavené obecné byty	počet	5	20
1.1.3	Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obce	kamery v obci	počet		60
1.1.4	Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení	komunitné centrum	počet	0	4
1.2.1	Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce	dhodobo nezamestnaní	počet		
1.3.1	Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci	terénna opatrovateľská služba	počet	0	6
1.3.2	Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	komunálne služby	počet		6
1.3.3	Stabilizácia siete škôl v obci	počet tried v MŠ	počet	4	6
1.3.4	Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl	interaktívne didaktické pomôcky	počet		
1.3.5	Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	multifunkčné ihrisko	počet		6
1.3.6	Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	obecné múzeum	počet		6
2.1.1	Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce	opravené miestne cesty	m		
2.1.2	Rozvoj dopravnej obslužnosti obce	-	-		
2.1.3	Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	obecný park	počet		6
2.2.1	Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	kanalizácia	počet obcí	3	6
2.2.2	Podpora ekologického manažmentu komunálnych odpadov	zberný dvor	počet	0	1
2.3.1	Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	rekonštrukcia budov na energeticky úsporné	počet		
2.3.2	Zapojenie obce do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien	priepustnosť potokov	m		
2.3.3	Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obci, obnova a údržba poľných ciest a zelene	revitalizované poľné cesty	m		
2.3.4	Starostlivosť o majetok obce, obnova a údržba obecných budov, historických a kultúrnych pamiatok a pamätníkov	obnovená pamiatka	počet	3	6
3.1.1	Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov	noví podnikatelia	počet	0	6

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRÚČOV**

3.1.2	Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	nenávratné finančné prostriedky	€	0	60 000
3.1.3	Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu	software	počet		
3.2.1	Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby v obci	samostatne hospodáriaci farmári	počet	18	22
3.2.2	Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej produkcie, poľnohospodárskych výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb	predaj z dvora	počet	0	4
3.3.1	Budovanie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu	stravovacie zariadenie	počet	0	4
3.3.2	Propagácia obce	propagačný materiál	počet	0	6
3.3.3	Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	podnikatelia v službách cestovného ruchu	počet	0	6

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

D. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov identifikuje manažment riadenia Programu rozvoja obcí, popisuje organizačné zabezpečenie realizácie Aktivít, systém monitorovania a hodnotenia plnenia Programu rozvoja obcí a identifikuje vecný a časový harmonogram realizácie konkrétnych Aktivít Programu rozvoja obcí formou akčných plánov v kratších časových úsekoch.

23. MANAŽMENT PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Každá obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnu pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.¹⁶ Samostatnosť rozhodovania každej jednotlivej obce sa vzťahuje aj na riadenie a implementáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov. Každá obec rozhoduje individuálne, prostredníctvom orgánov obce:¹⁷

- a) obecné zastupiteľstvo obce (ďalej aj „*obecné zastupiteľstvo*“ v príslušnom gramatickom tvare),
- b) starosta obce (ďalej aj „*starosta*“ v príslušnom gramatickom tvare).

Obecné zastupiteľstvo obce

Schváliť Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov, jeho aktualizáciu, aktualizáciu jeho časti aj predĺženie jeho účinnosti je vyhradené obecným zastupiteľstvám obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov.¹⁸ Podmienkou platnosti a účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica,

¹⁶ § 4 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

¹⁷ § 10 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

¹⁸ § 11 odsek 4 písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 8 odsek 5 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je jeho schválenie ako celku obecným zastupiteľstvom každej obce. Ak obecné zastupiteľstvo niektorej z obcí Program rozvoja obcí neschváli, neovplyvní to platnosť a účinnosť Programu rozvoja obcí pre ostatné obce. Podobne aj aktualizáciu Programu rozvoja obcí alebo aktualizáciu jeho časti, alebo predĺženie jeho účinnosti musia ako celok schváliť obecné zastupiteľstvá všetkých obcí. Ak obecné zastupiteľstvo niektorej z obcí aktualizáciu Programu rozvoja obcí, alebo aktualizáciu jeho časti, alebo predĺženie jeho účinnosti neschváli, neovplyvní to platnosť a účinnosť aktualizácie Programu rozvoja obcí, alebo platnosť a účinnosť aktualizácie jeho časti, alebo platnosť a účinnosť predĺženia jeho účinnosti pre ostatné obce.

V rámci napĺňania programovej časti Programu rozvoja obcí je obecnému zastupiteľstvu každej jednotlivej obce pre podmienky a potreby svojej obce ďalej individuálne vyhradené:

- a) rozhodovať o akčnom pláne obce,
- b) rozhodovať o podaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov, súčasne s akceptáciou zverejnených podmienok pre konkrétny projekt,
- c) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených na realizáciu jednotlivých aktivít,
- d) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených ako spoluúčasť realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- e) rozhodovať o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Obecné zastupiteľstvo každej jednotlivej obce rozhoduje prijatím uznesenia nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných poslancov príslušného obecného zastupiteľstva obce, s účinkami len pre svoju obec.

Starosta obce

Starosta každej obce je koordinátorom a manažérom realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov na území a pre potreby svojej obce. Monitoruje a vyhodnocuje možnosti podávania žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov, výhodnosť zverejnených projektov a predkladá obecnému zastupiteľstvu vo svojej obci na schválenie:

- a) návrh Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, návrh na jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, alebo návrh na predĺženie jeho účinnosti,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

- b) návrh akčného plánu obce,
- c) návrh na podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov,
- d) návrh na rozhodnutie v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmeny rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov a ich použití v súvislosti s pripravovanými aktivitami, alebo v súvislosti so spoluúčasťou realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- e) návrh na rozhodnutie o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Oprávnenie starostu obce rozhodovať o použití finančných prostriedkov v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu¹⁹ aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce, ani oprávnenie starostu obce rozhodovať o vykonaní zmien rozpočtu obce rozpočtovými opatreniami v súlade s ustanoveniami osobitných predpisov²⁰ aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s finančnými prostriedkami obce týmto nie sú dotknuté.

Starosta každej obce vo svojej obci koordinuje práce na príprave žiadostí o nenávratný finančný príspevok a manažuje jej podanie, riadi komunikáciu s reprezentantmi donorov, riadi získaný projekt na nenávratný finančný príspevok, zabezpečuje jeho realizáciu a realizáciu jeho jednotlivých aktivít vrátane ukončenia projektu, zabezpečuje monitorovanie a hodnotenie Programu rozvoja obcí v podmienkach svojej obce.

Realizácia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Kručov vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a externých zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy v každej jednotlivkej obci. Starostovia jednotlivých obcí sa pre spoločný Program rozvoja obcí rozhodli v dobrej viere a s ambíciou vzájomnej pomoci pri jeho implementácii. Riadenie a implementácia Programu rozvoja obcí bude vyžadovať aj koordináciu medzi jednotlivými obcami. Riadiaca skupina bude funkčná počas celej doby účinnosti Programu rozvoja obcí.

Riadiaca skupina

Riadiacu skupinu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Kručov tvoria starostovia všetkých obcí.

¹⁹ najmä zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov

²⁰ najmä zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

Riadiaca skupina nie je inštitucionalizovaný orgán. Cieľom Riadiacej skupiny je koordinácia záujmov a zjednotenie postupov v prípadoch súvisiacich s implementáciou Programu rozvoja obcí, v ktorých je spoločný záujem alebo postup nevyhnutný, alebo aspoň žiaduci či vhodný. Pracovné stretnutie Riadiacej skupiny sa uskutoční na základe podnetu starostu ktorejkoľvek obce. Pracovná skupina koordinuje spoločný záujem alebo postup najmä pri aktualizácii Programu rozvoja obcí, aktualizácii jeho časti, alebo pri predĺžení jeho účinnosti. Riadiaca skupina nerozhoduje, rozhodnutie starostu každej obce je autonómne.

24. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu ako celku aj na úrovni jednotlivých aktivít.

Základom aktuálneho prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky. Premenu programovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie aktuálnych projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov Programu rozvoja obcí a na dosahovanie cieľov Programu rozvoja obcí. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie Programu rozvoja obcí daný aj externými faktormi mimo dosahu Programu rozvoja obcí. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny ale aj výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe Programu rozvoja obcí kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku, teda reálneho dopadu Programu rozvoja obcí na zmenu sociálno-ekonomickej reality v jednotlivých obciach možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov v každej obci samostatne.

Dopady nie sú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces rozvoja. Monitorovanie aj hodnotenie Programu rozvoja obcí zabezpečuje starosta každej obce v podmienkach svojej obce individuálne.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

24.1 MONITOROVANIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Úlohou obce a jej manažmentu je pravidelné monitorovanie²¹ a vyhodnocovanie plnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov v podmienkach obce. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie Opatrení a Aktivít Programu rozvoja obcí s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre manažment jednotlivých obcí vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie Programu rozvoja obcí, vypracovávanie priebežných správ a vypracovanie záverečnej správy o realizácii Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov.

Monitorovanie na úrovni Priorít a Cieľov Programu rozvoja obcí ako celku zabezpečuje starosta každej obce v podmienkach svojej obce individuálne. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie Programu rozvoja obcí a pre prijímanie rozhodnutí, či je potrebné Program rozvoja obcí alebo jeho časť aktualizovať, meniť alebo doplniť. Zároveň sú tieto údaje využívané v procese priebežného hodnotenia Programu rozvoja obcí v podmienkach každej obce. Monitorovanie prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov definovaných v predchádzajúcej časti Programu rozvoja obcí.

V súvislosti s implementáciou Programu rozvoja obcí je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov (aktivít) zabezpečované zodpovednými projektovými manažermi. Na rozdiel od monitorovania Priorít a Cieľov Programu rozvoja obcí, v rámci realizácie individuálnych projektov je potrebné pravidelne pripravovať a predkladať monitorovaciu správu. Harmonogram prekladania monitorovacej správy vyplýva z každého realizovaného projektu individuálne. Monitorovacia správa má spravidla aj predpísanú štruktúru a povinné náležitosti podľa pokynov v projekte.

24.2 HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov v podmienkach každej obce, jeho súlad s Cieľmi stanovenými v Programe rozvoja obcí, analyzuje účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia

²¹ § 12 písmeno b) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

jednotlivých Opatrení a Aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia v každej jednotlivej obci a pred ukončením účinnosti Programu rozvoja obcí vykonať záverečné hodnotenie v podmienkach každej jednotlivej obce. Výsledky hodnotenia Programu rozvoja obcí sprístupní každá obec na základe žiadosti, v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu.²²

Pri hodnotení Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je potrebné prihliadať na skutočnosť, že stratégiu Programu rozvoja obcí pripravovali reprezentanti obcí v určitom reálnom čase a v súlade so svojimi programovými vyhláseniami a predstavami v reálnom čase. Nie všetky ambície ostávajú vplyvom času a rozvoja aktuálne a reálne, nie všetky aktivity ostávajú prioritné a nie všetky ciele je možné zrealizovať. Niektoré aktivity môžu vychádzať z momentálnej situácie v jednotlivej obci, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. Program rozvoja obcí nie je dogma a nie je to nemenný dokument, je to vytýčenie strednodobých Priorít a Cieľov jednotlivých obcí z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecným zastupiteľstvám obcí je vyhradené rozhodnúť o aktualizácii²³ tohto dokumentu ako celku, alebo o aktualizácii jeho časti.

Priebežné hodnotenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je séria hodnotení zo strany jednotlivých obcí, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu rozvoja obcí skúmať rozsah, do akého sa využívajú prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad v rámci každej jednotlivej obce. Priebežné hodnotenie zároveň identifikuje faktory, ktoré prispievajú k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu rozvoja obcí vrátane udržateľnosti vhodných postupov v podmienkach ktorejkoľvek obce. Základnými podkladmi pre prípravu priebežného hodnotenia sú monitorovacie správy Priorít a Cieľov aj monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného Programu rozvoja obcí. Priebežné hodnotenie sa vykonáva systematicky v každej obci počas celého trvania Programu rozvoja obcí až po predloženie záverečnej hodnotiacej správy Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov. Priebežné hodnotenie sa odporúča v každej obci vykonávať jedenkrát ročne, priebežné hodnotenia by mali byť východiskom pri tvorbe návrhu Akčného plánu. Správu z priebežného hodnotenia plnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

²² najmä zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov

²³ § 8 odsek 4 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov pripravuje starosta každej obce v podmienkach svojej obce individuálne a zasiela ju každoročne do 31. mája priebežného kalendárneho roka vyššiemu územnému celku.²⁴ Výsledky priebežných hodnotení v jednotlivých obciach môžu byť podkladom pre rozhodnutie obecných zastupiteľstiev obcí aktualizovať Program rozvoja obcí, alebo aktualizovať jeho časť.

Záverečné hodnotenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv na rozvoj každej obce. Záverečné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania Programu rozvoja obcí ako celku a identifikuje osvedčené postupy. Výstupom záverečného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov. Hodnotiace obdobie pri záverečnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie Programu rozvoja obcí. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí starosta každej obce v podmienkach svojej obce individuálne, spravidla najmenej šesť mesiacov pred ukončením účinnosti Programu rozvoja obcí tak, aby sa závery záverečných správ v jednotlivých obciach využili pri tvorbe nového Programu rozvoja obcí na ďalšie obdobie.

Priebežná hodnotiacia správa a Záverečná správa o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov nemajú predpísanú presnú formu. Každá správa by mala obsahovať: identifikáciu, presné časové vymedzenie hodnotiaceho obdobia, úroveň hodnotenia Programu rozvoja obcí (Ciele, Opatrenia, Aktivita), vymedzenie očakávaného, želaného výsledku, programovaný termín realizácie, rozpočet vnútorných aj externých zdrojov a vymedzenie skutočného výsledku. Správa by mala v závere analyzovať dôvody nesplnených očakávaní a navrhnúť efektívny spôsob nápravy – aktualizáciu Programu rozvoja obcí, v prípade ukončenia jeho účinnosti navrhnúť pri ďalšom schvaľovaní iné priority a ciele. Zo správy má byť zrejmé kto ju pripravil, na základe akého monitorovania a ďalších vstupných informácií je vypracovaná. Starosta každej obce prednesie správu na zasadnutí príslušného obecného zastupiteľstva obce. Obecné zastupiteľstvo príslušnej obce priebežnú hodnotiacu správu, ani Záverečnú správu o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov neschvaľuje.

²⁴ § 12 písmeno b) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

25. KOMUNKÁCIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Najbežnejším spôsobom zverejňovania informácií v každej obci je webové sídlo obce. Viaceré obce využívajú aj možnosti zverejňovania informácií prostredníctvom sociálnej siete prevádzkovanvej obcou, alebo prostredníctvom sms aplikácie. Úradné tabule využívajú obce spravidla najmä na zverejňovanie informácií, ktorých zverejňovanie na úradnej tabuli je obligatórne.

Starosta každej jednotlivej obce zverejní na webovom sídle obce Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stúľany, Vyšný Krušov a priebežne bude zverejňovať jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, Akčný plán aj informácie o realizácii jednotlivých projektov v obci v súlade s podmienkami príslušného projektu. Starosta každej jednotlivej obce priebežne zabezpečí na webovom sídle obce aj informácie pre verejnosť o možnostiach získania nenávratných finančných prostriedkov v rámci partnerstva s obcou.

Ďalšie informácie v súvislosti s implementáciou Programu rozvoja obcí, hodnotiace správy a ďalšie dokumenty starosta každej jednotlivej obce sprístupní na základe žiadosti v súlade s ustanoveniami zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

Za komunikáciu s verejnosťou je zodpovedný starosta každej obce individuálne.

26. AKČNÉ PLÁNY OBCÍ NA ROKY 2022 - 2023

Akčný plán obce je v rámci Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stúľany, Vyšný Krušov stanovenie konkrétnych aktivít pre obdobie spravidla dvoch rokov, ktoré jednotlivá obec reálne plánuje v danom období realizovať a na realizáciu ktorých sa obec aktuálne pripraví v rámci rozpočtu obce, organizačne aj personálne. Akčný plán nemá normovanú podobu, ale aby splnil svoj účel, jeho podstatnou náležitosťou je presná identifikácia aktivity, termín jej realizácie, určenie zodpovednej osoby a určenie zdrojov financovania. Realizáciu aktivít Akčného plánu uskutočňuje každá obec prioritne s ambíciou využitia nenávratných zdrojov financovania s kombináciou spolufinancovania zo zdrojov obce.

Akčný plán každej obce na prvé dva roky platnosti a účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stúľany,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

Vyšný Kručov je súčasťou dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stúľany, Vyšný Kručov. O každom ďalšom Akčnom pláne obce rozhoduje prijatím uznesenia obecné zastupiteľstvo každej jednotlivkej obce individuálne, spravidla každé dva roky na obdobie spravidla dvoch rokov. Rozhodovanie o Akčnom pláne nie je podmienkou implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stúľany, Vyšný Kručov v jednotlivých obciach a realizácie konkrétnych aktivít v obci.

Tabuľka: Akčný plán obce Abrahámovce na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
Opatrenie 1.3.3 Stabilizácia siete škôl v obciach			
Aktivita Rekonštrukcia budovy materskej školy	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí			
Aktivita Výstavba chodníka	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.3.4 Starostlivosť o majetok obcí, obnova a údržba obecných budov, historických a kultúrnych pamiatok a pamätníkov			
Aktivita Rekonštrukcia budovy obecného úradu	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Abrahámovce, 2022

Tabuľka: Akčný plán obce Buclovany na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
Opatrenie 1.3.2 Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb			
Aktivita Rekonštrukcia a úprava parkoviska pri obecnom cintoríne	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí			

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRÚČOV**

Aktivita Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.3.4 Starostlivosť o majetok obcí, obnova a údržba obecných budov, historických a kultúrnych pamiatok a pamätníkov			
Aktivita Rekonštrukcia zvonice	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Rekonštrukcia fasády kultúrno-správnej budovy	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Rekonštrukcia schodov kultúrno-správnej budovy	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Rekonštrukcia schodov Domu nádeje	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Buclovany, 2022

Tabuľka: Akčný plán obce Koprivnica na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
Opatrenie 1.1.2 Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach			
Aktivita Výstavba nájomných bytov	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí			
Aktivita Rekonštrukcia miestnych ciest a chodníkov	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.2.1 Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry			
Aktivita Dostavba a sprevádzkovanie vodovodu	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Dostavba a sprevádzkovanie kanalizácie	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Dostavba a sprevádzkovanie ČOV	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRÚČOV**

			prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.3.1 Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie			
Aktivita Zníženie energetickej náročnosti kultúrno-správnej budovy	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Koprivnica, 2022

Tabuľka: Akčný plán obce Lopúchov na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce			
Aktivita Obnova cestnej infraštruktúry SO 02	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.2.1 Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry			
Aktivita Dostavba vodovodu II. etapa - rozvodné potrubie „G“, 220 m	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.3.1 Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie			
Aktivita Zvýšenie energetickej efektívnosti budovy obecného úradu	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Lopúchov, 2022

Tabuľka: Akčný plán obce Stuľany na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
Opatrenie 1.3.3 Stabilizácia siete škôl v obciach			
Aktivita Rekonštrukcia a modernizácia budovy základnej školy	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce			
Aktivita Rekonštrukcia chodníkov a verejných priestranstiev v obci	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUCHOV**

Opatrenie 2.3.1 Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie			
Aktivita Rekonštrukcia kultúrno-správnej budovy	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Stul'any, 2022

Tabuľka: Akčný plán obce Vyšný Kručov na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce			
Aktivita Rozšírenie verejného osvetlenia	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Obnova obecných komunikácií a príslušných odvodňovacích priekop	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Aktivita Výstavba chodníka	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Vyšný Kručov, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

E. FINANČNÁ ČASŤ

Zdroje financovania Cieľov, Opatrení a Aktivít, definovaných v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov tvoria dôležitú časť dokumentu. Finančný program je reálnym odrazom schopnosti každej jednotlivej obce realizovať konkrétne Aktivity a tým aj životaschopnosti celého dokumentu. Náročnosť viacerých programovaných aktivít predpokladá viac zdrojové financovanie.

Aktuálna legislatíva umožňuje pre regionálny rozvoj využívať okrem vlastných zdrojov (rozpočet obce) aj ďalšie zdroje:²⁵ zdroje zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev, zdroje zo štátnych účelových fondov, zdroje z rozpočtov vyšších územných celkov, zdroje z prostriedkov fyzických osôb, zdroje z prostriedkov právnických osôb, z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií, zdroje z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi aj zdroje z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis. Doplňkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.²⁶

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov je rozvojovým dokumentom obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stul'any, Vyšný Kručov. Každá obec v nadväznosti na strategickú, programovú, realizačnú aj finančnú časť tohto dokumentu každoročne pripraví svoj rozpočet (jednoročný aj viacročný) tak, aby bola pripravená finančne zvládnuť programované aktivity v súlade s aktuálnym Akčným plánom aj s využitím možností externých zdrojov. Program rozvoja obcí je strednodobým rozvojovým dokumentom. Každá obec pri jeho schvaľovaní zobrala do úvahy fakt, že z dôvodu strednodobosti (do roku 2028) nie je možné finančnú časť programovaných aktivít čo do objemu programovaných finančných prostriedkov presne vymedziť, len rámcovo predpokladať. Finančné možnosti realizácie Programu rozvoja obcí sa v priebehu účinnosti dokumentu môžu v každej jednotlivej obci vyvíjať odlišne. Spresňujúci finančný program v každej jednotlivej obci v nadväznosti na jej aktuálny Akčný plán je preto dynamicky sa vyvíjajúcou časťou Programu rozvoja obcí. Do jeho finálnej podoby vstupujú viaceré faktory, predovšetkým miera inflácie a vývoj cien práce, tovarov a služieb všeobecne. Každá obec sa každoročne bude zodpovedne v rámci prípravy svojho rozpočtu obce venovať aj rozsahu objemu

²⁵ § 4 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

²⁶ § 4 odsek 2 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUČOV

kapitoly pre aktivity vyplývajúce z Programu rozvoja obcí a aktuálneho Akčného plánu. Finančné manažovanie aktivít tak bude každoročne pripravené v reálnom objeme možností a potrieb.

Finančná náročnosť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stulňany, Vyšný Kručov počas jeho účinnosti a predpokladaný objem vlastných zdrojov počas jednotlivých rokov deklaruje ambície každej obce a jej reprezentantov zabezpečiť rozvoj a zlepšiť podmienky života svojich občanov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRUCHOV

ZÁVER

Schválený Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové Aktivity a Opatrenia, prípadne sa môžu niektoré Aktivity a Opatrenia zrušiť. Slúži ako rozvojový dokument pre obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov, ich obyvateľov a podnikateľské zázemie. Vykonateľnosť jednotlivých Aktivít, Opatrení a dosiahnutie stanovených Cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Dôležitým faktorom sú aj čiastočne nedoriešené vlastnícke vzťahy v niektorých obciach. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých Aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja obcí. Realizátorom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov nie je len každá jednotlivá obec, ale aj jej obyvatelia, miestni podnikatelia, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obcí sa pri jednotlivých opatreniach počíta s možnosťou viaczdrojového financovania.

Realizáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov riadi v každej obci manažment príslušnej obce. Riadenie realizácie je založené na orgánoch každej obce. Jedenkrát ročne reprezentanti obcí priebežne v každej obci vyhodnotia realizáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov a spravidla jedenkrát za dva roky každá obec rozhodne o svojom aktuálnom Akčnom pláne.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov ako strednodobý dokument je možné kedykoľvek aktualizovať.²⁷ Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v jednotlivých obciach a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorít a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na priebežné hodnotenie. Komplexná príprava nového Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov na ďalšie obdobie sa bude realizovať pred ukončením účinnosti aktuálneho Programu rozvoja obcí.

²⁷ § 8 odsek 4 zákona č. č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov je uverejnený na webovom sídle každej obce a je tak prístupný obyvateľom, podnikateľom aj širokej verejnosti. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov nerieši a ani nevplýva na územia NATURA 2000.

SCHVÁLENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

DOKUMENT	PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY, VYŠNÝ KRÚČOV ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU: ÚVOD: táto časť dokumentu obsahuje obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHRSR, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia a stručný popis inštitucionálneho a časového zabezpečenia spracovania PHRSR; ANALYTICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu územia; je členená na ANALÝZU VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ, ANALÝZU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCÍ, hodnotenie realizácie existujúceho PHRSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov a zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT); STRATEGICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, a výber a popis strategických cieľov v jednotlivých oblastiach rozvoja; PROGRAMOVÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt; REALIZAČNÁ ČASŤ: je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obcí, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných programov; FINANČNÁ ČASŤ: obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obcí; ZÁVER: obsahuje finalizáciu dokumentu a jeho predloženie na schválenie;
SPRACOVANIE	FORMA SPRACOVANIA: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov jednotlivých obcí zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Programu rozvoja obcí je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Programu rozvoja obcí boli dopĺňované, pripomienkované starostami obcí, poslancami obecných zastupiteľstiev obcí a ďalšími autoritami obcí s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obcí. Zdrojom informácií boli starostovia obcí, zamestnanci obcí a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obcí a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Krúčov je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike. OBDOBIE SPRACOVANIA: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce,

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
ABRAHÁMOVCE, BUCLOVANY, KOPRIVNICA, LOPÚCHOV, STUĽANY,
VYŠNÝ KRUCHOV**

	Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov bol spracovaný v období apríl – september 2022 RIADIACA SKUPINA: Pozostáva zo šiestich členov a k príprave Programu rozvoja obce sa členovia riadiacej skupiny stretli 3x. PRACOVNÁ SKUPINA: Pozostáva z 13-tich členov a k príprave Programu rozvoja obce sa členovia pracovnej skupiny stretli 4x. NÁKLADY NA SPRACOVANIE: Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov bolo financované z vlastných zdrojov jednotlivých obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov v súlade s rozpočtom jednotlivých obcí Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov.
SCHVÁLENIE	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Abrahámovce, Buclovany, Koprivnica, Lopúchov, Stuľany, Vyšný Kručov bol prerokovaný a schválený: Obecným zastupiteľstvom obce Abrahámovce dňa: __. __. 2022, Obecným zastupiteľstvom obce Buclovany dňa: __. __. 2022, Obecným zastupiteľstvom obce Koprivnica dňa: __. __. 2022, Obecným zastupiteľstvom obce Lopúchov dňa: __. __. 2022, Obecným zastupiteľstvom obce Stuľany dňa: __. __. 2022, Obecným zastupiteľstvom obce Vyšný Kručov dňa: __. __. 2022.